

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Mindszent, Vasút-utca.

Ide intézendők a lap szellemi részét illető mindenemű közlemények, hirdetési és előfizetési díjak.

Egyes szám ára 20 fillér.

ALFÖLDI HIRLAP

FÜGGETLEN POLITIKAI HETILAP

Előfizetési árak:

1 évre --- K 8
1/2 évre --- K 4
1/4 évre --- K 2

Hirdetések jutányos áron számíttatnak,

Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik minden héten egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **Diamant Manó.**

A t. olvasókhhoz!

Midőn az „*Alföldi Hirlap*“ ezen első számával a magyar alföld olvasó közönsége elé lépünk, tesszük azt annak tudatában, hogy hazafias vállalkozásunk elé igen sok nehézségek és akadályok tornyosulnak. Nem kecsegtetjük magunkat csalfa reményekkel! Számoltunk azzal a valóban szerencsétlen politikai állapotokkal, melyek ma szeretett hazánk társadalmát nem csak hogy elemeire osztva, szétválasztják, de sőt Bécsből irányított alattomos fegyverekkel szerte tagolják. Tudatában vagyunk annak is, hogy saját vármegyénkben, vármegyénk kerületeiben, város és községeiben, olyan háborgó pártviszályok dúlnak, és már már áttöréssel fenyegetik azt a gátat, mely a politika szennyes árja ellen a magánéletet és a családi szentélyt, a tűzhelyet védte.

Tudjuk, hogy nagy nagy anyagi áldozatokat kell elsősorban is ma-

gunknak hozni, hogy az „*Alföldi Hirlap*“-ot megtegyessük. Tudjuk, hogy lázas izgalmakkal telt szellemi munkát kell majd végeznünk. El vagyunk készülve arra is, hogy az igazság ellenségeinek részéről sok és méltatlan támadásoknak leszünk kitéve. Tudjuk, hogy nagy küzdelmek elé megyünk ezen a rögös pályán, amelyen a mai napon megindultunk és — mi még is megyünk!

Az *igazság* és a *szeretet* fegyverével, bizva a magyarok Istenében és a szent ügy igazságában indulunk a harcba!

Bizunk azok támogatásában, akik velünk együtt óhajtják szeretett hazánk *függetlenségét, nemzetünk szabadságát és népünk anyagi jólétének előmozdítását.*

Nem hihetjük, hogy igaz magyar ember ne helyeselje az „*Alföldi Hirlap*“ programját, mert hiszen lapunk *politikai* programja az, amiért minden igaz magyar szíve hevül: küzdeni hazánk teljes szabad-

ságának és függetlenségének érdekében. Elvünk: hogy legyen megalkuvást nem tűrő harc, minden törvényesen megengedett eszközökkel mindaddig — míg a szencél elérve nincs!

Mi a 48-as függetlenségi elvek alapján állunk, de anélkül, hogy ugyan ezen elvek alapján szervezkedett politikai pártok bármelyikéhez is tartoznánk. Nem tartozunk e pártok egyikéhez sem, első sorban azért, mert a mai politikai a mai politikai viszonyok között, midőn az osztrák kamarilla megújult igyekezettel tör hazánk és nemzetünk ellen, akkor mi e testvérharcot áldatlannak és veszélyesnek tartjuk. Szerintünk akkor, midőn veszélyben van a haza és ezredéves alkotmányunk, minden magyarnak egy táborba kell tömörülni, hogy annál sikeresebben harcolhassunk a közös ellenség ellen.

Nem csatlakozunk e pártok egyikéhez azért sem, mert mi az „*Alföldi Hirlap*“ függetlenségét

TÁRCA

A nagy diváról és a kis aljegyzőről.

Dr. Gonda József.

Ifjak, naivok és rajongók, romantikát kedvelő ifjak ti, kiket igaz gyönyörűséggel bámulok meg im a tűnő ifjúságnak határköve mellől, kába szerelemmel miért futtok ti hajh, tejfehér vállú, parfümöt lehelő léha, csábos bokájú Cinék illatos közelségébe, miért futtok hajh, hisz pihés szárnyaitok leperzseli az ő bűnös ajkairól lehasadó forráság?

Ultra modern asszonyi népek veszedelmesen sűrű hálójába elől fussatok inkább a tisztaság erényben nevelt polgári leányzók karton köténye mögé, mert mondom én nektek hogy a Cinék parfümös palástjába törülközvé, fejetek veszejtitek . . .

Intelek hát titeket ezen erkölcsös novella keretében a bizarr lángolások lidércfényétől . . .

I.

Bagolyvár, a különben békés és

kihalt derék alföldi város intelligenciája érthető lázban égett. — A »Bagolyvári Pisztolyc« című társadalmi és szépirodalmi heti folyóirat legközelebbi számának vezető cikkében foglalkozott a dicső nappal, mely Bagolyvárra és vidékére azon nevezetes eseményből kifolyólag fog felragyogni, hogy a bagolyvári nőegylet, mint szövetkezet érdemes választmánya a »Zöld kecske« összes termeiben, saját pénztára javára és a városi önkéntes tűzoltóegylet dalosztálya közreműködése mellett, zártkörű elit hangversenyt rendez.

A derék rendezőbizottság, élén Kesely Timoleon árvaszéki úlnokkal és Kuczora Szilárd bagolyvári gyógyszerész bánatos özvegyével, szül. Bulcsfay Eufémiával már hetek óta dolgozott a bagolyvári művész est programjának szenzációin s Bényey Bandi közkezdveltségnek örvendő megyei aljegyző indítványára szavazat többséggel elhatározta, hogy a műsor vonzóvá tétel céljából, meghívja a »Zöld kecske« összes termeiben rendezendő hangversenyre az immár köz-

ismert fővárosi primadonnát, az alakító és domborító művészetek létező legfényesebb csillagát, a táncos bokájú Palásthy Micit. A főtisztelendő plébános úr, a bagolyvári nyáj rezes orrú főpásztora ugyan inkább valami kenetteljes és a hitélet elvontabb dogmáit, felderítő erkölcsös felolvasás tartását illetőleg terjesztett elő indítványt a hangversenyt rendező albizottság zárt ülésén, azonban a modern allűröket játszó aljegyző, a pikantériákat felettébb áhító helyhatósági állatorvos és a tiszteletbeli alszámvevő szekundálása közben oly görcsösen ragaszkodott indítványához, hogy a vigalmi bizottság végtére is kötélnék állott, minek következtében Kesely Timoleon árvaszéki úlnok és a városka kiváló özvegye Kucorané Eufémia asszony, felúztak az ország fővárosába s a legközelebbi napon már táviratilag jelentették a »Bagolyvári Pisztolyc«-nak, hogy a táncos bokájú Mici kisasszony, az összes domborító művészetek közismert képviselőjét szerencsésen megnyerték a hangversenyen való közreműködésre.

PLÄGER MIKSA

műrás és ékszerész

Szentésen Kossuth-tér Hariss-ház

Dús raktár mindennemű arany- és ezüst-ékszerekből, valódi svájci zsebórák, inga- és ébresztő órákból, — beszélőgépek, szemüvegek és látszerekből. — Javitásokat pontosan és lelkiismeretesen eszközöl.

minden irány és tekintetben meg akarjuk és — megfogjuk őrizni! Szemünk előtt semmi önző cél nem lebeg, mi csakis Magyarország szabadsága, függetlensége, nemzetünk szellemi, erkölcsi és anyagi érdekeiért akarunk és fogunk harcolni. Mindaddig, míg a harcot folytatni elég erőnk lesz, szerény tehetőségünkkel mindig a magyar nemzet igazáért küzdő lelkes hazafiak táborát fogjuk támogatni.

Mi a harcoló magyaroknak leszünk támogatói, a jogainkat elalkuvók ostorozói.

A *Közigazgatási politika* kérdésében, elvünk és irányunk az, hogy meg kell védeni a kis gazdát, a kisiparost, nemzet fentartó elemeket a teljes tönkre menéstől. Nem szabad, hogy tovább is tétlenül nézzük kínos vergődésüket. Erőssé és igaz magyarokká — nem pedig „németeké és koldusoká“ Bennöket tennünk, hogy duzzadó erővel szálhassanak sikra hazánk érdekeiért megindult harcban. Eddig is vétkeztek az összes politikai pártok a magyar nemzet ellen, hogy fokozottabb erővel nem igyekeztek ezeknek anyagi és szellemi megerősödésükért küzdeni, mely esetben a siker nem maradt volna el.

Védeni, támogatni kell, a mindenkor hazafiasnak mutatkozott magyar munkásokat. Biztosítani kell, hogy munkájuk után itthon

is megélhessenek és ne keljen nekik a vándorbottal kezükben, könnyekkel a szemükben, idegenbe vándorolni.

Mi *magyar nemzeti* szociális politikát követelünk a többek között már csak azért is, hogy a mi magyar népünk között ne hódít hasson a nemzetközi szocializmus hívei vagyunk és leszünk a teljes jogegyenlőségnek és így a *magyar hegemoniát biztosító* általános választói jognak is.

Jelszavunk: *elég volt az ígéretekből, a tettek idejének kell végre következni — mig nem késő!*

Küzdeni fogunk, ha kell a vármegyék, városok és községek önrendelkezési jogai mellett és ellenezni fogjuk az államhatalom öszpontosító törekvéseit. Minden, bármelyik oldalról az autonóm jogok ellen irányuló támadás ezen jogok védelmében fog bennünket találni.

Kell, hogy bejelentsük, hogy nem csak hogy mi nem fogunk soha személyek ellen harcot folytatni, de ily irányú közleményeket az *„Alföldi Hírlap“*-ban közététel céljából *senkitől* elfogadni nem fogunk, mindenkor minden közügyet tárgyilagosan elbírálván, csak is a közjó érdekét fogjuk szem előtt tartatni. Mindenki véleményét, ha bár a miénk a merőben ellenkező legyen is, mind addig tiszte-

letben fogjuk tartani, míg azok az illetők benső igaz meggyőződését fogják kifejezni. Erős és kérlelhetetlen ellenfelet fognak azonban mindazok bennünk találni, kik csak azért vesznek részt a közügyekért folytatott harcokban hogy saját önző céljaiknak tegyenek szolgálásokat, nem törődve a közügynek okozott károkkal.

A szeretet és az igazság nevében indulunk harcba és igyekezni fogunk e két fegyverrel a magunk elé tűzött szent célokért a legjobb akarattal, erőnkhez mérten küzdeni.

Nem tagadjuk, ahhoz, hogy a siker reményével folytathassuk a ma megindított küzdelmet, szükségünk van a t. olvasók támogatására. Hiszük, reméljük, hogy az alföldi magyarság színe-java, velünk egy táborban fog az igaz ügy diadalának érdekében küzdeni. Nagy és lelkes tábor kell ahhoz, hogy szembe szállva több százados ellenségeinkkel, végre is kiküzdhesük hazánk függetlenségét, nemzetünk szabadságát és népünk anyagi jólétét.

Nem a magunk, hanem az ügy érdekében kérjük a t. olvasók hazafias támogatását.

Tisztelettel

a szerkesztőség.

A valóban szenzációs hír vétele után egyszerre leszorultak a bagolyvári közérdeklődés mezejéről a polgármesterisék küszöbön levő betöltése körül felmerülő kombinációk, a járási orvosnál rendezett zsuron sem döntötték el többé ama nevezetes kérdést, hogy a puccos zsidó fiskálisné papája ház-mester volt-e avagy zálogintézet tulajdonos s honnan kéri kölcsön zsúrjaihoz az ezüst eszközöket, mer a bagolyvári intelligencia közérdeklődésének központjául joggal jelölte ki Palásthy Micit a »Bagolyvári Pisztoly« művészeti szakreferense, a vármegyei közigazgatási gyakornok.

Nomban megalakult Balta Lehel, a »Bagolyvári Pisztoly« felelős szerkesztőjének elnöklete alatt a hivatalos fogadó bizottság s midőn a hangverseny napjának délutánján a zakatoló kis vicinális első osztályú fülkéjéből kilebegett Palásthy Mici, az országos nevű szubrett, a bagolyvárt perronon félkör formált Crehang dalostársaság Pálca Demeter néptanító hathatós dirigálásában, harsány hangon gyujtott a nem igen ismeretlen jelligére, hogy:

»Mi zengi tul a bérceket?

... A dal ... a dal ... a dal! ...

És minekutána a bérceket tulzengő dal utolsó hullámai is szerencsésen

elsimáltak, a bagolyvári rendezett tanács ékes tollú főjegyzője nem mindennapi szavakban ecsetelte a művésznő előtt a nap jelentőségét, majd rendre bemutatván a fogadásra egybegyűlt notabilitásokat, az árvaszéki ülnököt, a helyi lap szerkesztőjét, az állatorvost, a megyei iktatót, az állomás főnököt, a gyógyszerészt s az ref. segédlelkészt, a tanács, szőke, nagy szubrettet, a budapesti gentry klubok becézett diváját, Bényey Bandi közkedveltségnek örvendő megyei aljegyző gardirozására bizván meleg szavakkal ajánlotta a kirendelt városi diszfogatba szálló szubrett figyelmébe Bagolyvár nevezetességeinek megtekintését ...

Hogy azután e pillanatban Pálca Demeter karnagy karja újból szeldesni kezdé a levegőt s hogy a bevonulási scéna utolsó fináléjakép újból túlzengé a bérceket a dal, a dal és a dal, azt a történeti hűség kedvéért, kivülirott krónikás — sajna — konstatálni kénytelen.

Bényey Bandi nagy ambíciójú és szép jövőjű tagja volt a bagolyvári közigazgatásnak. — Ugyis mint első megyei aljegyző s ugys mint tartalékos hadapród őrmester, rendre hódította meg a vármegyei bálakon a Bob herceget zongorázó és Benickynét olvasó szende virágokat s rövid idő alatt az elsőrendű

partik sorai közé küzdötte fel magát s ezen romantikus történet idejében már a legkomolyabb körök és legszaporább nyelvek befejezett ténykép foglalkoztak azzal a valóban irigylésre méltó szerencsével mely Bényey Bandira ugys mint vármegyei aljegyzőre, ugys mint tartalékos hadapród őrmesterre az alispán ur őnagyságának Erzsike leánya kezecskéivel mosolygott. Igaz ugyan, hogy az alispán ur őnagyságának a tisztí fizetésén, sok százados nemesi címerén és királyi tanácsosi rangján kívül egyéb földi javai nem valának, — de a vármegyén való népszerűsége után ítélve senki előtt sem lehetett kétes, hogy amennyiben a puritán erkölcsökben nevelt Erzsike leányzó valóban kezét nyujtja Bényey Bandinak, a legközelebbi restauráción Bényey Bandi bizonyára a járás főszolgabírája, vagy a főjegyzője lesz.

Bényey Bandi azonban nem azért végezte Budapesten a jogot és nem azért volt tartalékos hadapród őrmester, hogy épen minden kaland nélkül evezék be a házasság élet csendes kikötőjébe s midőn az elmúlt télen, a Bagolyváron működő nemzeti színjátszó társaság drámai szendéjével komolyabb ismeretséget kötött s a jövő Márkus Emiliáját pezsgős vacsorákkal installálta a Zöld kecske szeparéjában, már-már egy hajszálon

Az én hitvallásom.

Irta: **Földtők Gyula**, a Budapest VII. ker. függ. és 48-as Kossuth-párt elnöke.

Itt a karácsony ünnepe, isteni szépségében, de korántsem ülhetjük meg ünnepi hangulatban. Nem a béke édes hangjait hallom, nem látom a békét a társadalomban — nem az országos politikában: a hosszú politikai tespedést követő harc hírnökeit észlelem. De ha még egy becsületes harcnak nyílt hívívői lennének, azt mi nem bánánk, hiszen e nemzetnek harc az eleme. De nem nyílt harcosok. A bécsi kamarillának két mindenre kész embere küldetett ránk, hogy — mint Bécsben hangzik — „rendet csináljanak.” Hát az Istenért — ők akar-nak nálunk rendet csinálni?! Khuen-héderváry a bécsi „udvari” darabont az ő kedves Károlyuk, aki arról nevezetes, hogy a magyar képviselőket akarta megvesztegetni — vagy a beteges ambíciókkal eltelt, minden lében kanál, a rozoga Lukács László, ószabadelvű, kitől még Tisza István is megtagadta a politikai közösséget?! — Ez megint elhibázott út és eszköz, amelyet a Felsővel bécsi tanácsadói elkövetteknek.

Felsőges Uram! A magyar nemzetnek nem kell Bécsben lebélyegzett közvetítő; szinmagyar vezérei a nemzetnek a legalkalmasabbak arra, hogy, ha van félreértés, azt közvetlenül Felsőgeddel elintézzék. Itt van az előkelő vezérek közt a

legelőkelőbb: Kossuth Lajos fia, Kossuth Ferenc, ki saját reputációját tette kockára, hogy megmutassa lent a nemzetnek, fent a koronának, hogy a függetlenségi eszmének a gyakorlatba való átvitele összefér a királyhűséggel — a dinasztianak jövője pedig egyenesen azt kívánja, hogy erre a nemzetre, a magyar nemzetre, támaszkodjék; mert az összes nemzetek között, kik a felség jogára alatt állanak, egyedül ők nem kacsintanak kifelé, másfelé, mert Koszorus költőnk szerint is: „e nemzetnek itt élni és halni kell.”

Nem követel Kossuth Ferenc többet, mint amennyit törvényeink már régen biztosítottak, ennek is csak fokozatos megadását óhajtja. De ez már a legkevesebb, amivel a magyar nemzet mint élő nemzet megelégedhetik. Próbáljon bármilyen miniszterium itt boldogulni — Kossuth és a Kossuth-párt nélkül semmire sem fog menni. Mi megalkotjuk az általános választói jogot, de úgy, hogy a magyarok főlénye biztosították minden nemzetiség felett, követeljük a gazdasági függetlenséget és — ha a közérdek azt megkívánja — annak megvalósítására egy-két esztendő engedélyezünk; mert fejjel fálnak menni nem akarunk; és követeljük az önálló vámterületet a lejárati idején. Mert csak akkor képes a magyar nemzet a nagy terhek elviselésére, ha gazdaságilag önállóan fejlődhetik.

A függetlenségi eszme nem kölcsönvett jelszó, mint akár az alkotmánypárti vagy néppárti elnevezés. Ezek alkalmi elnevezések. A függetlenségi eszme a vérrel áztatott magyar földből sarjadzott ki és testet fog ölteni minden nehézségen és minden akadályon keresztül. Mert a magyar nemzet élni fog, mert neki élni kell — függetlenül és szabadon. Erre segítsétek ti — szinmagyar polgártársaim — a 48-as pártot és a magyar hazát; — ennek élő kürtje legyen mindenkor e szépen megindult lap. Ezt hirdette Kossuth Lajos, ezen munkálkodik dicső fia: Kossuth Ferenc.

Hazafias érzés kell a munkához.

Irta: **Kószó István** ügyvéd, a szegedi függetlenségi és 48-as párt elnöke.

Minél nehezebb kérdés megoldása előtt áll az ember, annál nagyobb vigyázatra és megfontolásra van szükség. — Évszázadokra terjedő hatással bíró ügyekben nem az azonnali eredményt kell nézni, hanem a munka eredményére kell első sorban tekinteni. Szilárd alapra lehet erős épületet emelni, mely bír dacolni az idők viharával és melyet nem dönt le a földrázkód-tatás sem.

Magyarország nehéz napok előtt áll. Ezredéves alkotmányán gonosz kezek több helyen rést ütöttek. Mig a sebeket gyógyítani kötelességünk, — addig új, erős bástyáknak felépítése

mult, hogy az alispáni háztól ki nem tessékelték, amivel aztán alighanem befellegzett volna az olyan szépen indult közigazgatási kar iernek is.

Szerencsére azonban a bagolyvári intelligencia nem részesíté a kellő támogatásban az alakító művészet vándorait s így a színjátszó társaság még oly időben szedte fel sátorfáját Bagolyváron, amikor még a drámai szende csalfa szerelme nem ütött gyógyíthatatlan sebeket az aljegyzői szíven s amikor még a praesumtív vőlegény minden különösebb scéna nélkül visszatérhetett a szolgabírósgot jelentő alispáni leányzó kötényéhez.

Hogy ily előzmények és ily lélekrajz után a Palásthy Mici közelségében újból veszedelembé került a közigazgatási karier, az nyilvánvaló. Végtevére is Bényey Bandi nem volt szürke beamter s mint diákonképző kör elnöke, annak idején nem egy versével nyerte el a pályabért s művészetért sóvárgó lelkét hiába, de nem elégíté ki sem a XIV-ik rapszódia, melyet pedig bravuros technikával zongorázott le az alispán-kisasszony, sem a megyegyűlések alkotmányvédő határozataiból kiizzó hazafiság. Neki szerelem és romantika kellett!.. Hogyne, hiszen színes, hangulatokat kiváltó őszi délután volt. Az ég alkony-

hiborjából vérvörös, izzó sugarak szálltak a röpülő falombokra. A tüzes, izzó napkorong bucsucsókját szórta szét. Válogatás nélkül, szinte nyári fényel. A lángoló napfény biboros tűzrózsákat gyújtott a tépentszárnyú őszi fellegek uszályain, reszkető gyönyörrel fürdött a bagolyvári tó csillogó tükrében s ezer színekbe tört az őszi rózsák szirmait lepő harmatcseppek millióin... És a lomha, barna fellegek, a tó habja s az őszi rózsák szirmait lepő harmatcseppek hűszkén, pazar kéjjel szívták magukba a nap tüzes csókját, kábán botorúl, mintha az a tűz és forróság örökké tartana s mintha napszállta után nem szakadna valamennyiökre le a hervatag, az álmos, a sötét ború...

III.

Miért szőjtem azonban irásomban a bagolyvári hangverseny lefolyásáról szóló tudósítást, mikor ezen magasztos feladatnak minden esetre eleget tesz Balta Lehel a Bagolyvári Pisztoly hasábjain, — nekem a novellistának, kigyúló, féktelen és fakult szerelmek objektív krónikásának, ez idő szerint legfelyebb annak konstatálására van szükségem, hogy Bényey Bandi a hangverseny után még azt a kis esztét is elvesztette, ami pedig az aljegyzői hivatás gyakorlásához leg-

alább is kívánatos.

Mig ugyanis a bagolyvári intelligencia átszellemülten tapsolt a kiválóan temperamentumos szubrett tüzes pártinak, zajosan ujrázván a Lotti kacagó kuplóját, a János vitéz hangulatos belépőjét s a Lili pajkos keringőjét, Bényey Bandi szívében teljes vehemenciával tört ki a szerelmi lobogás. Mindenek előtt sietve újságolta el a legközelebbi szomszédjának, hogy a diadalmas délutáni bevonulás alkalmával, a nagy szubrett micsoda intimitással szoritotta meg a kezét s hogy a smokingjából kiáradó parfüm tulajdonkép a diva hajának chypre illata. S miközben villogó, tüzes szemei, az ünnepezt szubrett tejfehér vállaira tapadtak, megkérdezte a járási doktornét, hogy micsoda jelentőséget tulajdonít a diva azon kérdésének, melyekkel az ő társadalmi állása és törzs fizetése után érdeklődött.

A járási doktorné ugyan a diva kérdéseinek kevés jelentőséget tulajdonított, de annál inkább fontosnak tartá az aljegyző ur érdeklődését, miért is még a hangverseny tartama alatt megsugta legbizalmasabb barátnőjének, természetesen kellő diszkréció mellett, hogy Bényey Bandi belé van bolondulva a szubrettbe. Hogy azután a bagolyvári

a magyar államnak gazdasági alapon való megszilárdítása is feladatunk. Ezen új bástyának emelésénél kell, hogy ovatosak legyünk, mert a nyugátat elsodorja a folyton háborgó élet tengere, de a szilárd alapokra fektetett kőbástyán megtörik a támadás minden viharának ereje.

A vagyon képezi az önállóság és függetlenség magvát az életben. Vagyon adja a tekintélyt és az erőt arra nézve, hogy rólunk nélkülünk mások ne intézkedhessenek. A nemzeti meggazdagodásnak alapját képezi magyarországon az, hogy nyersterményeinket iparilag magunk tudjuk feldolgozni s annak piacot tudjuk teremteni. — Szükséges tehát, hogy iparunkat és kereskedelmünket fejlesszük olyképen, hogy különösen az előbbi kiállja a versenyt a külföld iparával.

Jó bornak nem kell cégér, azt mondja a közmondás. Mi erre azzal felelünk: nem is a bornak kell a cégér, hanem a bor gazdájának. Tehát kell jó ipari termék és a jó ipari terméknek piacot teremt a kereskedő. Ez annál könnyebb, minél jobb a termelvény. Ennélfogva a kereskedelem alapját az ipar képezi. Az iparnak az anyagot az őstermelő, a földműves adja és csak jó terményből lehet jó ipari terményeket előállítani. Fából nem lehet vaskarikát csinálni.

Ezen előzmények alapján a koalíciós kormányának azon eljárása, hogy mezőgazdasági téren a gazdák hóna alá nyult, a legkörültekintőbb politikára vall. Azon részben humánus és

másrészt politikai cselekvése pedig, hogy a kisipar fejlődését gépek — és pénzbeli hozzájárulás által is segítette, természetes következménye és észszerű folytatása az előbbi cselekménynek.

Sok mindent a szemére lobbantanak Kossuth Ferencnek és a miniszter társainak. Hogy ezen szemrehányások jogosak-e vagy nem, ez akadémicus discussió tárgyát képezheti ugyan, de az érdemeket letagadni nem lehet. A közgazdasági téren, az ipar és kereskedelem terén a jelenlegi kormány többet tett, mint előtte összesen negyven év alatt tettek.

Örök érdemeket szerzett a legnehezebb politikai körülmények között ezen kormány magának és közgazdasági hazafias munkájával. Közgazdasági politikájában nem állította elentétbe az agráriusokat a merkantilistákkal, az őstermelőket a kereskedelemmel, hanem ellenkezőleg összhangot teremtett közöttük és jdkaratú támogatásával ikertestvérekké tette őket.

Hogy a hirtelen keletkezett tulipán gyors növés után hamar elhervadt ez nem bűne a kormánynak, de megbocsáthatlan bűne a társadalomnak. A magyar ember szalmatűz lelkesedése parázs nélkül hamvad el. Füstjével elhomályosította a tulipánt — és néhány fillérnyi áldozattól visszariadt. Kitartás nélküli és közömbös lelke a hazafias áldozatok meghozatalára nem birt erővel.

A fényűzésre kapható társadalomnak nem kellett a szép szepesi vászon, hanem a rumburgi; — nem kellett a brassói posztó, hanem

kellett a brünni gyártnmány; — nem kellett a magyar termékű játékszer karácsonyra, hanem kellett a nürnbergi holmi. Hölgyeinknek nem kellett a futakki szalag, hanem kellett a bécsi rongy, s így amit mi magunk termelünk, azt számüzzük magunk, mert nem tudunk lemondani arról a hőbortról, hogy jobb a külföldi. Még ha tényleg jobb és finomabb, de még ha olcsóbb is, annyit meg kell tenni minden magyar embernek, hogy türelemmel és pár fillérrel áldozzon a közügynek. Ha kellő pártfogásban részesül a magyar ipar részünkről, minélelőbb versenyképes lesz és ha valamivel magasabb is előállítási költsége — minélelőbb megérjük, hogy a mi termékeinkből készült tárgyak ára egyenlő lesz a mi termékeinkből a külföldön előállított termékekével.

Hordozza minden ember szívében a tulipánt. Kövesse minden magyar ezen jelvénynek parancsát. Elégdjék meg egyelőre panama kalap helyett az üres fejű piperkőc a hajgunánási szlmalakappal, s ekkor lesz magyar iparfejlődés. Mindezt az állam nem teheti meg, — de megteheti a társadalom és csakis ennek lehet megtennie. ne keressük másban a hibát, midőn az magunkban van.

Esetet tudok rá Szegeden, hogy akkor, midőn a Magyarországi tiszaujlaki bajuszpedrőt külföldre szállítják, Szegednek egyik legnagyobb drogeriájában nemzetiszínű címkével el látva Treunuglisch és Társa utóda

hymen ügyeket oly közelről érintő eme hír villámsebességgel röpüljön szét a bagolyvári redutban s hogy e nevezetes körülményről az alispánné ő nagysága az első között szerezzen tudomást, erről a járási doktorné és bizalmas barátnője discrécioja kellőképp gondoskodhatott, mert a hangverseny utolsó pontja után az alispáni család a másodaljegyző társaságában tüntetőleg visszavonult. Éppen akkor, midőn a báli terem benyúlójában felharsant a bagolyvári cigányok beköszöntő zenéje... Amidőn tánra, szédítő dévajtánczra perdült a báli nép...

Mámoros, forró éjszaka volt az. Van úgy a lélek, hogy egyszerre csak megszállja valami forró, bolondos vágy az elérhetetlen után. Amikor ezer eltemetett óhaj, ezer füstbe ment illuzió, ezer ábránd és ezer hangulat szökik egyetlen vad, lehetetlen akaratba. Midőn minden, mi csak hangulatkiváltásra képes: a hegedű zokogó hurja, a táncot lejtő párok ingerlő ölelkezése, merészen kivágott és merészen felfogott báli ruhák csipkéiből kiáradó parfüm, báli termék ablakain bekacagó opálszínű holdsugár, lombjukat hullajtó fák különös suhogása, minden, minden csak szerelemről beszél, szerelmet ígér, szerelemre gyújt...

És járták... járták a szédítő táncot, a forróságot imádó extrém lelkek keringőjét, járták merészen, kihívó könnyűvérűséggel a nagy diva és a kis megyei aljegyző. Ahogy kibomlott, illatot ontó haja a táncosa égő arcához csapott, félig lezárt, szinte mámorosan fátyolos szemével, nyitott vérszínű ajkával, olyan volt, mint maga a Bűn. Szép, ingerlő, bolondító, veszedelmes...

IV.

A bagolyvári zsuruknak sohasem volt érdekesebb témájok. A sok élesre köszörült asszonyi nyelv barbár módon végzett a Bényey Bandi aljegyzői és vőlegényi reputációján kívül a karrierjével is.

Az állatorvosné tanuja volt, hogy Bényey Bandi a báli hajnalon kékvókot járt a szeparé márvány asztalain s pezsgős üvegeket vagdalt az álló tükörbe. Az állami iskolai tanítónő beavatott forrásból tudta, hogy Bényey Bandi sovány, szeszélyes, falusi libának nevezte pezsgős fejjel az alispáni Erzsikét s égre-földre esküdözött, hogy feleségül veszi a divát... A megyei iktatóné az urától hallotta, hogy Bényey Bandi a bagolyvári perronon fokossal kergette szét a diva bucsuzásakor kivonult Érc-hang dalostársaságot, s a nemes és

erkölcsös »Bércről visszanez a vándor... helyett egy frivol keringőt parancsolt a cigányoknak. A történetesen jelenlevő ev. ref. segédlelkész pedig már azt is tudta, hogy a három nap és három éjjel dőzsölő krákérelkedő megyei aljegyző ellen az alispáni ur őnagysága elrendelte a fegyelmi vizsgálatot.

Mindezek után pedig senkit sem lepett meg Bagolyváron, hogy a Bagolyvári Pisztoly legközelebbi számában, a báli riparton kívül, ritkított ciceró betűkkel közlé ama nevezetes hirt is, hogy az alispán ur Erzsike leányával jeáyet váltott a másodaljegyző, aki hogy a legközelebbi restauráció alkalmával főszolgabíró legyen, az erény és erkölcsi igazság dicsőségére, — tiszta szívből kívánjuk is...

Ifjak, rajongó, romantikát kedvelő ifjak ti, kiket gyönyörűséggel bámulok meg a tűnő ifjuság határköve mellől: hiába szerelemmel ne fussatok hát parfümöt lehelő Circék fehér bokái után, int titeket ez irás és bizonytalanság szolgálhat intelemnek a Bényey Bandi letört közigazgatási karrierje.

bécsi cég «magyarnemzeti bajuszke-
ncs»-ét árúsítják. Itt már nem a fo-
gyasztó a bűnös, hanem az a — ha
zafiatlan kereskedő, ki a magyar ipar-
nak ciankalit ad piros, fehér, zöld
dosisban.

Hazafias érzés kell a társadalom
minden rétegében, mert nagy célok
eredményesen csak összetartással le-
het szolgálni. Legyen minden ember
lelkében és akaratában felállítva a
védvám sorompója, akkor minél előbb
elkövetkezik gazdasági önállóságunk.

Községi ügyek.

Községülés Mindszentén.

Mindszent község képviselőtes-
tülete f. hó 2-án tartotta meg a havi
rendes községülését. Természetes —
mint az már ujabb Mindszentén
szokás — irgalmas vitákat provo-
káltak a tárgysorozat olyan pontjai
is, melynek tárgya éppenséggel nem
birt azzal a fontossággal, mely a
személyes harcig fajult izgatott vi-
ták bármiképen is indokoltá tette
volna.

Következőkben adjuk a köz-
gyűlés lefolyásáról szóló tudósítá-
sunkat.

1. A vármegyei tűzoltói szövetkezetbe
tagul belépés tárgyában előljárási ja-
vaslat.

A községülés kimondotta, hogy tagul
belép és egy és mindenkorra 50 korona
tagdíjat fizet.

2. Csongrádvármegye törvényhatósági
bizottságának határozata a pénztári ellenőri
állás ügyében.

Tudomásul vétetik.

3. Zámbo Lajos pénztári ellenőr ké-
relme a közgyámi állás helyettesítési idő-
tartamra díj megállapítás iránt.

Havi 25 korona állapított meg.

4. Csongrádvármegye bizottságának ha-
tározata a gazdasági ismétlő iskola ügyében.

E tárgynál fejlődött ki a nagyobb és
izgalmas vita, mely sajnos nem annyira a
valóban fontos tárgy érdeke tartatott szem
előtt, mint inkább a helyi pártérdekek.

Tagadhatatlan, hogy a gazdasági is-
métlő iskola üdvös érdekeket van hivatva
szolgálni. Mégis sokan vannak, kik ezen
működés elé akadályokat igyekeznek gör-
díteni.

Ez ügy története vissza megy egész
az 1906. évig és azt következőkben ismer-
tetjük.

Az 1906. évben a községi községülés
megszavazta, hogy a gazdasági ismétlő is-
kola céljaira 5 hold földet ad, azonban ma
is csak 2 hold áll az iskola rendelkezésére.
A folyó év elején a községülés kebeléből egy
bizottságot küldött ki, hogy az a kormány-
nál eszközölje ki azt, hogy a közoktatási
kormány részéről már előbb engedélyezett
évi 5000 korona engedményt, mely 10 évre
szólott, de az már lejárván, ezen összegek
továbbra is engedélyeztessenek. Kérték to-
vábbá azt is, hogy az ismétlő gazdasági
iskola beruházás költségeinek fedezésére
némi segélyt adjon.

A közoktatási kormány belátván a köz-
ség túlterheltségét, valamint a gazdasági
iskola szükségességét, ujabb 13 évre á
5000 koronájával 65000 koronát engedett el
a községnek, valamint 7000 koronát évente
1000 koronás részletekben utal ki a köz-
ségnek.

Dacára a közoktatási kormány ezen
valóban szép és messze menő segítségének

a község kéviselote közgyűlése az 1809.
év július hó 27-én azt határozta, hogy ezen
kedvezményeket igénybe nem veszi és a
gazdasági iskola továbbfejlesztését bizony-
talan időre elhalasztja.

A községülés ezen határozatát *Konc*
Lajos főjegyző, *Baksay Illés* és társai, vala-
mint *Csongrád vármegye kir. tanfelügyelője*
megfelelőbbézték.

Ezen felelőbbézzel foglalkozott az 1909.
évi október 23-én tartott évnegyedes köz-
gyűlésében Csongrád vármegye törvényha-
tósága.

A törvényhatóság kimondotta, hogy a
községi községülés említett határozatát meg-
semmisíti és utasította a község képviselő-
testületét, hogy miután már egyszer ezen
kérdés tárgyalatott és jóváhagyatott, most
már a hozott határozatot hajtsa végre és
erről Csongrád vármegye alispánját 60 nap
alatt értesítse.

Amde a december 2-án megtartott
községülésében a képviselőtestület többsége
a gazdasági ismétlő iskola fejlesztését 10
évre halasztotta el.

Elsőnek *Konc Lajos* főjegyző szólalt
fel és ajánlotta a törvényhatóság határozat-
ának végrehajtását.

Keresztes Ferenc hivatkozva a község
szűk anyagi viszonyaira, a gazdasági iskola
fejlesztését 5 évre kívánja elhalasztani azért
is, mert szerinte a közoktatási kormány nem
ad és nem adott semmi segélyt.

Veres Sándor bíró 10 évre akarja el-
halasztani.

Korom Gáspár csodálkozik, hogy egy
ilyen fontos kulturális intézmény létesítése
ellen, akkor is, mikor ebből a községre te-
her nem hárul, mégis akadnak előljárá-
sági tagok is, dacára a törvényhatóság uta-
sításának, kik ez ellen agítanak. Csodálatát
fejezi ki továbbá azon, hogy ugyanazok,
kik ma ellene vannak, azok egyben Csong-
rádvármegye bizottságának is tagjai, azon-
ban úgy látja, hogy ott elmulasztották ér-
veiket felhozni. Mődjük lett volna esetleg
a vármegye ezen határozatát meggátolni.

*Seres Ferenc*től, ki *Korom Gáspárral*
személyeskedik, a bíró a szót megvonja.

Kis Fodor nincs ellene ugyan a gaz-
dasági iskola fejlesztésének, azonban sür-
gősebbnek a tanyai iskolák segítségét tartja
mert a 6-os számú iskola tanítójának meg-
felelő lakása sincs.

Baksay Illés a szőnyegen levő kérdést
oly fontosnak tartja, hogy arra névszerinti
szavazást kér, azért is, hogy ha a kormány
megunván ezt a sok huza-vonát, a segélyt
majd megvonja — hadd tudja meg a köz-
ség lakossága, hogy azt kik okozták. A nem
névszerinti szavazás elrendelhetvén, a több-
ség az ismétlő iskola tovább fejlesztésének
megkezdését 10 évre halasztotta.

5. Juhász Pál illetőségének megál-
lapítása.

A Juhász család még 74-ben elköltö-
zött Mindszentre. Ez idő óta már sok he-
lyen lakott, de sehol adót nem fizettek és
így illetőséget sem szereztek. Voltak, kik
nem akarták itteni illetőségét elismerni, azon-
ban *Konc Lajos* főjegyző megmagyarázván
az erre vonatkozó törvényeket — a köz-
gyűlés Juhász mindsenti illetőségét elis-
merte.

6. Erhardt Mihály illetőségi kérelmét a
községülés szinte elismerte.

7. Az országos vásár és heti piac hely-
pénzszedési jog haszonbérbe adása tárgyá-
ban újból felvett árverési jvk és a további
intézkedés.

Seres Lajos és társai a helypénzszed-
ési jog bérletét már egy előző árverésen
2105 korona évi bérért kibérelte. Azonban
később kérvényt nyújtott be az előljárási-
hoz, hogy tekintettel családi állapotára és
leendő társának vele szemben történt le-
mondására — kéri a bérlet alóli felmentését.

A képviselőtestület *Seres* ovadékanak
elvéstése mellett minden továbbiak alól
felmentette és jóváhagyta az időközben *Ga-
csári Kis Mihály*al kötött bérleti szerződést
1800 korona árban.

8. Összes pénztárak megvizsgálásáról
felvett jelentést a községülés tudomásul vette.

Szentes város községülése.

F. hó 28-án tartotta meg községülését,
mely 8 óra hosszáig tartott.

Mátéffy Ferenc polgármester bejelen-
tette, hogy a főispán törvényes jogával élve
betöltötte a főkapitányi állást. Kinevezvén
ezen állásra *Zilahy Kálmán*t.

Zilahy Kálmán, az új rendőrfőkapitány
rövid beszédet mondott. Kifejtette azokat az
irányelveket, amelyeket maga elé tűzött. A
bemutakozó beszédet a községülés éljenzés
sel fogadta.

Három interpelláció után áttértek a na-
pirendre.

A tárgysorozatból kiemelendők tart-
uk a vármegyei közoktatási kibővítésének
ügyét. A tanács javaslatát 117 szóval 17 el-
lenében elfogadták.

Arady Kálmán nyugalmazott főkapitány
érdemeit jegyző önyvben megörökítették.

Kimondotta a képviselőtestület, hogy
a Szentes-szelevé nyi, Szentes-békési és az
aradi vicinális utaknak törvényhatósági utakká
leendő átvállalását kérelmezni fogja a vár-
megyén.

*Özv. Gálffy Sándorné*nak kegydíj egy-
szer és mindenkorra elhalt férjének egy évi
fizetését szavazták meg.

A községülés este fél hétkor ért véget.

Szentes város 1910. évi költségvetése
szerint a bevételek 361.094 koronára, a szük-
ségletek 628.198 koronára irányoztattak elő.
A hiány a 87% pótdóval fog fedezetet
nyerni.

Egy hét a politikában.

Belföld.

A válság, mely már 8 hónap
tartja lázas izgalomban a magyar
nemzetet, a látszat szerint a meg-
oldáshoz közeledik. Hogy ez a meg-
oldás nem a magyar nemzet elő-
nyére fog válni, bizonyítja az a me-
rev magatartás, mellyel velünk
szemben az osztrákok tanusitanak.

Azt mondják, hogy „*Bécsben*
egyetlen jóakarója van csak a
magyar nemzetnek: a király!“
Hogy a többi ellenségünk, azt min-
den ügynél tapasztalnunk kell.
Kárt okoznak minden téren és a
legigazságosabb követeléseink is,
melyekhez pedig a törvényben biz-
tosított jogunk van, visszautasításra
találnak. Hasztalan szépitgetik a
dolgát, az *össz-monarchia* eszmé-
je Bécsben új életre támadt.

A gazdasági önállóságunk ki-
vívása ellen ép olyan akadályo-
kat gördítenek, minthogy nem akar-
nak bele nyugodni abba, hogy a
hadseregben a magyar nyelv tért
hódítson és hogy a magyar nem-
zeti jelleg bármilyen csekély mérték-
ben is kifejezésre jusson.

„*Halbrechts, halb links*“-re kell
tanítani a magyar fiukat, hogy a
hadsereg egysége csorbát ne szen-
vedjen. Milliókat kell áldoznunk a
hadsereg fenntartására — a mely
nem magyar. A saját fiaink vére-
nek kell omolni olyan harcokban,
melyekből győzelem esetén sem
hárulnak a hazára és nemzetre
semmi haszon.

Nem akarnak adni semmi nem-
zeti engedményt és csodálatos, a
négyesázados szokástól eltérően,
még — — *igérni sem*.

Nem hisszük, hogy igaz legyen

az a már régen korpoltált hir, hogy állítólag a trónörökös azt mondta volna, hogy „Magyarországot minden 50 évben újra meg kell hódítani”. Nem hisszük, bár a „kin-maschirem“ féle kijelentések valóságában sem, de az a minden téren mutatkozó rideg visszautasítás nagyon is hasonlít azon bizonyos osztrák generalisnak azon kijelentéséhez, hogy „mit rebellen sinter handle ich nicht!“ és az „unbading te unter werfung“ követeléséhez.

Hát tényleg igaz, mi jogainkat csak az alkotmányra hivatkozva kezünkben a törvénykönyvvel igyekezhünk csak megvédeni, más fegyver nem áll rendelkezésünkre. Ha azt határoznák odafenn, hogy Magyarországot újra meg kell hódítani és ide hadsereg élén akarának bemasirozni, biz mi ez ellen védekezni alig-alig tudnánk.

Sajnos, hogy mikor hazánk és nemzetünk ellen összes ellenségei tömör harcvonalban vonulnak fel, akkor a magyar nemzet ide bent számtalan pártokra szakadva egymás ellen folytat áldatlan küzdelmet.

A nagy 48-as párt, mely azt várta, hogy — tekintettel a közös ellenség támadásaira — a többi magyar pártok is beleolvadtak a helyett most ketté vált és nem a közös ellenség, hanem egymás elleni harcokban fecsérli el erejét.

A nagy nemzeti ellenállás idején országszerte hangzottak a lelkes szónoklatok, telve nagy fogadkozásokkal. „Nem adunk több katonát a németnek!“ „Önálló vámterület! Önálló bank!“ és még sok más szép jelszavak.

Az önálló vámterületről 1917-ig szó sem lehet. A kvótát felemeltük. Csináltunk hárszabályrevíziót. Annektáltuk Boszniát csekély 500 millió költséggel stb.

Nem kaptunk semmit, de adunk és azt akarják, hogy adjunk meg mindent, amit Bécsben kérnek továbbra is mert ha nem, — lesz még katonai dictatura is.

Kísérleteznek minden uton és módon puhatólózni és puhítani. Ma jön Lukács, holnap Wlassics, Zichy János, a után Khuen-Héderváry az inparlamentáris kormány fenyegető rémével. A mi legcsudálatosabb, a magyar közvélemény anyira hozzá szokott ezekhez a hírekhez, hogy az alkotmányellenes kormányzás lehetőségének gondolatában semmi megbotránkozni valót nem talál. A lapok is úgy irnak erről a kérdésről, mintha magyarországon egy inparlamentáris kormány kinevezése — egész természetes, törvényes cselekmény lenne.

Igaz, hogy a nagy nemzeti elentállás után következett nemzeti kormány nem felelt meg a hozzáfűzött reményeknek. A legjobb akarat is hajótörést szenvedett a bécsi makacs ellentállásán. Igaz, hogy a nemzet számtalan csalódások után fásultnak és közönyösnek látszik, de elhihetik Bécsben is, hogy

ez az alvó oroszán, akit még is nem tanácsos felköltetni.

Ébredésének első jele mutatkozott a héten. Napról-napra viharosabb jelenetek játszódtak le a magyar parlamentben.

Wekerle Sándor a f. hó 18-án hosszabb szünet után összeült országgyűlésen beterjesztette az indemnitási törvény javaslatot, amelyet — az eddigi tapasztalatok után — valószínűleg nem fognak megszavazni és ezzel az ország ismét ex-lex állapotba jut.

Ezt akarták Bécsben el érni! Lejáratni, népszerűtlenné tenni, minden nagy emberünket, hogy a nemzet lelkéből a bizalom csiráit is kiöljék.

Nem teszünk, nem tehetünk szemrehányást Kossuth Ferenc és pártjának azért, hogy elment az uralkodóval szemben az engedékenység legvégső határáig. Ők jóhiszeműleg jártak el. Viszont talán Justh Gyula és pártja jobban felismerte az udvar és Bécs szándékait és előre tudta, hogy hasztalan minden könyörgés, mert itt követelni kell!!

Ha egyéb haszna nem lenne is Justhék lelkes mozgalmának, azt a célt elérték, hogy a magyar nép ismét bizalommal kezd a jövőbe tekinteni.

A karácsonyi ünnepek előtt a magyar parlament f. hó 22-én tartotta meg utolsó ülését, melyet következőkben ismertetünk.

A képviselőház ülése.

— december 22. —

Návay Lajos elnök megnyitván az ülést, a választásokról tette meg jelentését.

Elnök: Következik Holló indítványának tárgyalása aziránt, hogy a képviselőház intézzen Ófelségéhez feliratot az önálló banknak 1911. január 1-re való felállítására iránt és a felirat elkészítésére küldjön ki egy 21 tagu bizottságot.

Holló Lajos tegnapi indokolása után már csak röviden szól. A többek között teljesen képtelenségnek tartja, hogy olyan két állam legyen egymással szövetségben (Ausztria és Magyarország), mely két államnak céljai és érdekei teljesen ellentétben vannak. Ez vezette a függetlenségi pártot az önálló bank felállítására. Mi elítéljük önmagunkat, ezt a nemzedéket és a parlament életképességét és érzékét, ha azt mondjuk, hogy egy önálló bank felállítása egy évi határidőn belül a lehetetlenségek közé tartozik. Egy fél év teljesen elégséges egy nemzeti bank felállítására.

Indítványa elfogadását kéri.

Jegyző: Báró Bánffy Dezső!

Szmrecsányi közbeszól: Az új belügy-miniszter!

Báró Bánffy Dezső: T. Ház! Sokkal komolyabb pillanatokat élünk, az ország jelenére és jövőjére sokkal fontosabb kérdések megoldásáról van szó, sem hogy indokkal és alappal nem bíró megjegyzésekkel töltsük az időt. Én Holló javaslatát elfogadom! Az utolsó pillanatban kijelenti, hogy igenis szükségesnek tartja azt, hogy a képviselőház felemelje szavát és kijelentse, hogy a megadott viszonyok között az egyetlen nyugodt és békés út és mód: gazdasági önállóságunknak biztosítása. Amiket Holló elmondott, magáévá teszi. A törvény a közösséget nem rendel el. Itt az ideje, hogy szabadon rendelkezünk! Nekünk 67-eseknek is jogunk van arra az álláspontra helyezkedni, hogy az 1867: XII. t.-c. a gazdasági önállóságnak semmi tekintetben

sem áll utjában. Végre kell hajtani a gazdasági önállóságot, a külügyi képviselőletben a paritást is keresni kell az 1867: XII. t.-c. 11. szakasza alapján azokat a módokat és eszközöket, melyekkel a hadseregbe a nemzeti fejlődést be lehet vinni. Mi az önálló bankot feltétlenül fel akarjuk állítani. Talán a békés megoldás érdekében kénytelenek lennénk az 1911-es időponttól el is

Egy hang: Soha!

Báró Bánffy: Ne méltóztassék ezt a szót használni, hogy soha, mert a szerelemben és a politikában nincsen soha. Mi azon nézetet vagyunk, hogy a jövő képviselőházi alakulás alapját a titkos választói jog képezi. Én a pluralitásnak nem vagyok híve. A mi célunk csak az lesz, hogy a magyar nemzet hegemoniája biztosítottassék!

Holló javaslatát elfogadja.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter nagyon rövid nyilatkozatát óhajt tenni: Én az önálló bank felállítását mellett voltam és vagyok. Ezért küzdöttem mint miniszter és küzdeni fogok akkor is, ha ellenzőkbe kell mennem, Ha fel lehetne állítani 1911-re a bankot, én tovább is követném csak, minthogy ezért sokáig teljes erőmből törekedtem. Én nem tartom betarthatónak a jelzett határidőt. Erről a tényről néhez szívvel vettem tudomást.

Wekerle Sándor beszédét nem közöljük azért sem, mert az a mosakodásnál egyebet alig tartalmazott, és mindenképp azt akarta bebizonyítani, hogy az önálló bank káros a magyar nemzetre, de sőt azt a nemzet nagy többsége nem is óhajtja.

Holló Lajos: a zárzó jogán beszél Válaszol a miniszterelnök kijelentésére, azok ellenére is állítja, hogy a miniszterelnök magatartása akadályozta meg a függetlenségi többség programjának érvényesülését a bankkérdésben is. Ha elismerjük is a királyi vétőjogát, azt a jogot élesíteni csak politikai felelősséggel lehetséges. A miniszterelnök annak idején azt mondotta, hogy a nemzetnek a bankkérdésben szabadkeze van, most pedig a királyi vétőjog mögé buvik. Ismét kéri indítványa elfogadását.

Wekerle Sándor mi niszter elnök válasza után az elnök elrendeli a szavazást.

A szavazatok megszámlálása után az elnök ki hirdeti, hogy a ház 133 szavazattal 89 ellenében elfogadta Holló indítványát.

A legközelebbi ülés folyó hó 28-án lesz

UJDONSÁGOK.

— Választások. Szegvár község lakosságát a f. hó 30-án tartandó tisztújítás foglalkoztatja. Leginkább a bíró választása fog nagyobb izgalmat okozni. Mint bennünket Szegvárról értesítenek, a tisztújítás kérdésében az összes pártok a küzdőtérre lépnek, hogy jelöltjükkel a győzelmet pártjuk részére biztosítsák. Ugy értesülünk, hogy külön jelöltjeik vannak a »Katholikus« a »Polgári« a »függetlenségi« és a »szocialista« köröknek. Mi a magunk részéről a község érdekei ellen elkövetett nagy bűnnek tartjuk azt, hogy akor, amidőn arról van szó, hogy kiket állítsunk községünk ügyeinek élére, nem a nép igaz barátait, nem az értelmes, hivatott egyéneket akarják megválasztani, hanem országos, helyi és felekezeti pártokká szakadozva — a község érdekeinek kárára — a párt szenvedélyt visszük magunkkal a küzdelembe — hol annak helye nincs. Legyen a bíró és elöljárósági tag az, a kit jelleme, értelmisége, multja ezekre az állásokra leinkább képesítenek. Mi bizunk Szegvár község józan népének bölcs belátásában ugyanira, hogy azt

merjük állítani, hogy felül fog emelkedni minden aprólékos pártharcokon is csak a község érdekeit szem előtt tartva — a legméltóbbakat fogja bizalmával megtisztelni. Ugyancsak f. hó 30-án lesz a választás Derekegyházán. 31-én Teés és Mágocs községekben.

— **Az új földosztályozás eredménye.** Csanytelek község kisgazdái szintén megkérték a földadóról szóló új törvény alapján az új földosztályozást. E kérelemhez csatlakozott annak idején a község képviselőtestülete is. Ennek az elhatározásnak üdvös eredménye már is mutatkozik. Ugyanis Csanytelek mellett terül el a gróf károlyi Mihály tulajdonát képező felgyői pusztá, amely közigazgatásilag Csanytelekhez van csatolva. Ennek a pusztának 5414 katasztrális holdja van, az 544 katasztrális holdnyi pusztá után fizetett eddig a gróf 5835 korona földadót. Tehát egy hold földre néhány fillérrel több, mint egy korona földadót jutott. Ezzel szemben Csanytelek kisgazdái 3621 kat. hold földjük után, majdnem két korona földadót fizetnek holdanként. — A szegedi állami pénzügyigazgatóság közegei a múlt hónapban tartották meg Csanyteleken és Felgyőn a helyszínelési vizsgálatot és ennek eredménye mindenben igazolta a csanyteleki kisgazdák kérését. Ugyanis a felgyői uradalom 1881 katasztrális holdjára kimondták, hogy az nem rét, nem legelő, hanem szántóföld. Es ennek a földterületnek tiszta jövedelmét 1977 forintról 8891 forintra emelték. Vagyis 1881 katasztrális hold föld után a felgyői uradalom tulajdonosa, gróf Károlyi Mihály, fizetett eddig 900 korona földadót évente, ezután fog fizetni 3500 koronát. Mint-hogy pedig — ha nagyobb a földadója a grófnak, úgy nagyobb lesz a községi adója is. Így tehát Csanytelek a felgyői uradalom után sokkal több községi adót is fog kapni. Most Csanyteleken 88 százalék a községi pótdadó. Most, hogy a felgyői uradalom nagyobb földadó után magasabb községi adót fog Csanytelek községe pénztárába fizetni, a csanytelekiek pótdadója le fog szállani. És miként a számításokból kiderült, a csanyteleki mostani 88 százaléknyi községi pótdadó 1911-ik esztendőben 40 százalékra fog lesülyedni. Ez kétségtelen örvendetes eredmény, mert azt jelenti, hogy minden egyes csanyteleki polgár zsebében fog maradni évi tíz-husz-ötven, esetleg száz korona, amelyet eddig községi pótdádba szedtek el tőle.

— **Felosztatják a házat, mert az általános országgyűlési képviselő választások már is előre vetük árnyékukat.** Mint bennünket Csanytelek községből értesítenek, ott már nagyban készülnek a választásokra. Már — ha nem is hivatalosan, de úgy a malom alatt, körben és dísznótorokon — megtartották a jelölést. Mi a magunk részéről még nagyon korainak tartjuk ugyan ezen mozgalmat, de a hivatásunk parancsolja, hogy minden ilyen közügyi mozgalmat kellő figyelemben részesítsünk. A csanytelekiek tehát már követet akarnak választani, még pedig csodálatra méltó, sem prókátort, sem gróft, hanem csak egy közöttük élő polgártársukat. *Földi Mihály* ur az a szerencsés, ki megdönteni van hivatva annak a közmondásnak az igazságait, hogy „*házájában senki se lehet próféta.*”

— **Mulatságok.** A mindsezeni építő és ács munkás ifjak f. hó 26-án Karábsony ma napján, *Dobos István* vendéglőjében, a szegénysorsu gyermekek felruházására táncvigalmat rendeznek. Ohajtandó, hogy a jótéhonycél iránti tekintetből is a táncvigalom minél jobban sikerüljön. A mindsezeni *polgári kör* ez évben is megtartja szokásos Szilveszter esti ünnepélyét.

— **Merénylet a román miniszterelnök ellen.** Annak a harcnak, amit a román kormány indított a különböző forradalmi jellegű és felforgató politikát pártoló munkásegyletek ellen, már megvan az első sebesültje: *Bratiánu* *Jonán* miniszterelnök, kit kedden este egy fanatikus fiatal ember két lövéssel megsebesített. Kedden este, mikor a miniszterelnök a szenátust el akarta hagyni, egy rendőrtisztviselő figyelmeztette, hogy merényletet akarnak ellene elkövetni. A miniszterelnök azt felelte: »Mesebeszéd, nem félek.« Alig lépett azonban ki a szenátus épületéből, midőn két lövés dördült el. A miniszterelnök felkiáltott: megölt a kölyök. Végem van, fogjátok el. Es ájultan esett össze. A merénylő, mikor elfogták, nem ellenkezett. A rendőrségen azt vallotta, hogy neve *Virgil Sztojeneszku*, 20 éves elbocsátott vasuti munkás. Hogy tettét miért követte el, arról nem akar beszélni.

— **A cigánykérdés.** A kóbor cigányok megrendszabályozása tárgyában érdekes tervezetet készített *Danilovics Gyula*, a mosonvármegyei gazdasági egyesület alelnöke. A tervezet a kóbor cigányok megfélemezésére a kényszertelepítést látja a legcélravezetőbb eszköznek, amit úgy talál keresztülvihetőnek, hogy a mesterségüket nem igazoló cigányok állami munkatelepekre helyezendők el, mely telepek a gazdasági cseléd lakások mintájára felépített házakból állanak. A 40 éven felüli cigányok dologhazakba, a 17 éven aluliak pedig javítóintézetbe utalandók, a 17-től 36 évig levő fiatal emberek pedig besorozandók. A katonai szolgálatra nem alkalmas nőtlen férfiak, továbbá a lányok özvegyek külön munkatelepbe kerülnek, ahol megfelelő ipari mesterségre lennének tanítandók. A telepbe való internálás előtt a cigány a járás székhelyén megnyirandó, fertőtlenítendő és felruházandó, valamint személyazonossága is megállapítandó lenne. A tervezetet Moson vármegye közönsége legutóbb tartott közgyűlésén egész terjedelmében elfogadta és pártolás végett az összes törvényhatóságoknak megküldötte.

— **Közgyűlés a vármegyén.** Csongrádmegye törvényhatósági bizottsága tolyó hó 28-án délelőtt 10 orakor tartja rendes közgyűlését, melynek főbb pontjai a következők: *Alispáni* évnegyedes jelentés. — A m. kir. pénzügyminiszter 112937 sz. leirata az 1909. V. t.-c. értelmében a mepyei földadó bizottság megválasztása iránt. — A közigazgatási bizottságba 5 tag választása az 1910 és 1911. évekre. A központi választmányba 1 tag választása 1910 évre. — A vármegyei igazoló választmányok újraalakítása. — Az állandó választmányba 3 tag választása 1910 évre. — A közigazgatási bizottsághoz az 1910 évre liszti ügyészi ülettes választása. A Szentés r. t. városi tisztújítószéke elnöke

helyettesének kijelölése. — A kórházi bizottság újraalakítása. — *Sváb Jakab* féle alapítványi bizottságba egy tag választása egy évre. Községi számadások vizsgálásánál működő elnökök megválasztása. — A loavató bizottság újraalakítása. — A borellenőri bizottság újraalakítása. — *Alispáni* jelentés a Szentés város által határigazítás iránt beadott kérelemre a 244/909 sz. határozattal elrendelt tárgyalásról. — *Alispáni* jelentés *Horváth Mihály* ereklyék megszerzése tárgyában. *Sopron* vármegye közönségének körirata a katolikus autonómia sürgetése iránt a kormányhoz és a képviselőházhoz intézett kérvénye támogatása iránt. — *Fehér vármegye* körirata *Kossuth Ferenc* iránt bizalomnyilvánítás tárgyában. — *Szentés* város képv. test. 218/909 sz. kgy. határozata a *Horváth Mihály* emlékszobor állítása tárgyában. — *Mátéffy László* és társai felebbezése *Szentés* város képviselőtestületének a tanyai iskolák részére megvett területe tárgyában hozot 100 kgy 909 számú határozata.

— **Egy kis statisztika.** Ennek az évnek október havában 64,139 gyermek született élve, míg az elhaltak száma 42,509-re rugott. Így tehát a magyar birodalomban ez idő alatt a népesség természetes szaporodása 21,630-at tett ki, vagyis ez az október a tavalyinál valamivel kedvezőtlenebb volt, mert a szaporodás most 1440-el kevesebbet tett ki. Ennek oka abban rejlik, hogy az idén a halálozások száma nagyobb volt, mint tavaly. Az ősz e hónapjában a tüdővésznek 4678 emberélet esett áldozatul, bizonyosságul annak, hogy ezzel a betegséggel szemben az orvosi tudomány még mindig tehetetlen. *Torokgyikban* 805, *kanyaróban* 422, *szamárhurutban* 533, *vörhenyben* 764, *hasihagymában* 952, *vérhasban* 609, *gyermekágyi lázban* pedig 60 lélek pusztult el. A tüdővész ezuttal is a legmagyarabb vidéken, a *Dunafővárosban* 196 tüdőbeteg halt meg. Ami a házasságkötéseket illeti, a tekintetben a központi statisztikai hivatal azt mondja, hogy októberben, vagyis *ujborra* 13,592 pár kelt össze; tehát csak 56-tal kevesebb, mint ahány a múlt év októberében került az anyakönyvvezetők elé. Ha azonban az év tíz első hónapját hasonlítjuk össze a tavalyi esztendő ugyanezen időszakával, akkor az eredmény már az lesz, hogy az idén 7297-tel kevesebb házasság történt. *Keresztény-zsidó* házasságot 60 esetben kötöttek. Ezek közül huszonháromban a menyasszony, harminchében pedig a vőlegény tartozott a zsidó felekezethez. Ez pedig azt bizonyítja, hogy a zsidó férfiak szívesebben vesznek el keresztény, mint a keresztény férfiak zsidó leányt. A gyermekek vallására nézve a hatvan esetben 11 megegyezés történt s ezek közül csakis egy szolgált a zsidó egyház javára. Októberben 11,569 utlevelet adtak ki s ezek közül 7,118 kivándorlási célra szült. Ebben a hónapban az országból tényleg 7121 egyén vándorolt ki és pedig 6186 utlevéllel, 935 pedig utlevél nélkül. Végül emlékezzünk meg a statisztikai kimutatás ama részéről, amely az országban előfordult tüzesetekre vonatkozik. E szerint október hónapban 1217 községben 1516 tüzeset volt, mely 2229 károsultnak több mint 4 millió korona kárt okozott. A legnagyobb tüzeset *Pozsonymegye* *Bazin* városában pusztított, 800 ezer korona kárt okozva.

— **Női kalapok alakítása és diszitése.** Felhívjuk a hölgyközönség figyelmét *Friedrich Mariska* női kalap műtermére, *Budapest*, *VI. Vörösmarty-utca*, ahol a legocskább női kalapok is a legujabb divat szerint igen jutányos árak mellett diszittetnek és alakittatnak. Felvilágosítással készséggel szolgál.

LEGUJABB.

A csüörtöki kihalgatás után Lukács László, mint designált miniszterelnök tért vissza Budapestre. A Justh párttal, úgy látszik Lukács nagyjában megegyezett. Ha azonban a teljes megegyezés nem sikerülne, úgy Lukács kénytelen lesz más párttal tárgyalásokba bocsájtkozni. Az új kormány hír szerint Justh pártiakból és hatvanhetesekből fog állani. Justh Gyula állítólag az új ministeriumban nem hajlandó tárcát vállalni, ismét elfoglalja a ház elnöki sééket. A Justh pártból Holló Lajos, Gróf Batyányi, Földes Béla kerülnének az új ministeriumba. Ha Kossuth hajlandó az új kormányt támogatni, akkor megtartja a kereskedelemügyi ministeri tárcát. A bankügy elintézését egy új országgyűlésre bízzák, mivel pedig a közöslak szabadalma 12-ik hó 31-ikén lejár, Justhék belemennének, hogy a közös bankot szabadalmat erre meghosszabbítják?

Az Országos Közp. Hitelszövetkezet mindszeinti fiókjáról.

Azon a napon, amidőn a szabadság, egyenlőség, testvériség nagy ünnept üljük, alakult meg az Országos Közp. Hitelszövetkezet mindszeinti fiókja: 1908 március hó 15-én.

Alig van ország, sőt mondhatjuk alig van a művelt világnak falva, községe, városa, mely ne lenne a szövetkezésnek szolgálatában; édes hazánkban nagynevű emberek: gróf Károlyiak, gróf Palaviciniak, gróf Majláthok állottak a szövetkezeti eszme szolgálatába, nem azért mintha nekik arra szükségük volna, hanem azért, mert megértették a nagy eszmét és szívük, lelkük azt diktálta: hogy szegény egyes népünkön csakis a szövetkezés által segíthetünk, csakis azzal szoktathatjuk takarékosagra és vihetjük őket előbbre anyagiakban.

Gőzmozdony erejével törhet e szövetkezeti eszme előre, mértföldnyi lépésekben halad tovább-tovább a maga útján és ahol a tagok mellé önzetlen, kártartó, a nép javát, a nép boldogulását minden tekintetben szívükön hordó férfiak csatlakoztak, áldásos munkája el nem maradt.

A szövetkezeti eszme nem egy társaságnak áll szolgálatában, hanem az egész emberiségnek, mivel felöleli ezen nagy és belénk oltott szent igazságot: »szeresd felebarátodat, mint te magadat!«

Nézeteltérések vannak, tisztelet, becsület — az idő majd meg fogja mutatni, hogy valjon értett-e ezen szövetkezet meglétesítése itt Mindszenten avagy használt, — sőt már most is hangosan hangoztatjuk, hogy nagyon de nagyon sokat használt a mi szegény népeinknek, a mi szegény mindszeinti földmivelő, földmunkás népünknek. iparosainknak, kereskedőinknek.

A szövetkezeti eszme a mi eddigi sajtónkban nem igen talált hű pártolóra és jóakaratra nem igen dicsekedhetett; igaz nem dolgoztunk reklámmal, csendesen, szerényen a nép és tagjaink ér-

dekét mindig szemelőtt tartva arra törekedtünk, hogy igényeiket kielégíthessük úgy azonban, hogy ez nekik terhére ne essék és hogy beismerjék azt, miszerint a mindszeinti hitelszövetkezet mint az Országos közp. hitelszövetkezet fiókja a nép érdekéért létesült.

Azt hisszük ilyen kijelentéssel és ha még hozzá vesszük azon fontos és nagy horderejű kijelentést, miszerint intézményünket a törvényhozás külön törvénnyel alapozott meg és állami ellenőrzés alatt áll, elég garanciát nyújtottunk tagjaink részére, amelyeket minden jóhiszemű hazafinak ismernie és respektálnia kell.

Célja tehát ezen szövetkezetnek a kisembereken segíteni, őket takarékosagra szoktatni és beláttatni velök azt: »szövetkezésben rejlik az erő!«

A mindszeinti hitelszövetkezet, mint az Országos Közp. Hitelszövetkezet tagja működését megkezdette 1908 év május 1-én 88 alapító taggal ennek alig 1 1/2 éve s már ezen más fél év lefolyása után 360 tagot számlál 440 üzlet résszel; szaporodnak tehát szép lassan s haladunk a kitűzött cél felé, mely nem más: népünkön segíteni, őket takarékosagra szoktatni s ha szüksége van hitelre a lehető legolcsóbb kamattal mellett nyújtania neki.

Ezen szövetkezetbe való belépés »üzletrész« váltó alapján törleszti, mely üzletrésznek ártóke 50 kor. és ezen 5 év leforgása alatt fizetendő be; a befizetés-tetszés szerint történhetik; hetenkint havonként szóval bármely időben s ha lefizettetett az 50 kor. üzlet rész egy értéke az illető tag Hitelszövetkezeti részvényt kap mely után minden évben huzza az 5% osztalékot.

Heti betét is váltható úgy tag mint nem tag által heti 20 fill. alapon, mely heti betétre hnmár 10 kor. be van fizetve 4%-ot kap az illető és a befizetett összegével szabadon sem dolgozik, de jegyezzük meg jól! a befizetett összeg után arra szüksége van és kiveszi, kamatot nem fizet!

Takarékbetét is fogad el intézetünk 5% mellett adó és bélyegilleték mentesen.

Kölcsönök — de csakis tagoknak váltó avagy bélyegmentes kötvényre kezesek mellett adatik; kötvényre első helyeni táblázásra díjmentesen az ingatlanuk megfelelő értékébe tisztán 7% mellett, — ilyen jelzálogi kölcsönöknél posta és nyomtatvány díj fejében 500 K után 2 K díj vétetik.

Fontosnak tartjuk még kijelenteni azt is, ha valamely tag intézetünkkel kölcsönrel érdekelve nincs, befizetett üzletrésze bármikor, bármely időben kifizettetik.

Sokat, nagyon sokat tudnánk még ezen áldásos intézetnek előnyéről szólni, de azt most nem tesszük — maguknak a tagoknak kell annál meggyőződnie s hirdetni: hogy igenis ezen intézménynek jövője van, mert értünk a kisemberekért létesítettet.

Félre tehát az előítéletekkel! Dolgozzunk mindannyian a népért, menjünk közéjük, támogassuk őket tudásunkkal, jó akaratunkkal és így fáradozásunkat ők is használni fogják.

A kisbirtokosok helyzete.

Hazánkat, — de különösen a nagy magyaralföldet a régi jó világban a tejjel és mézzel folyó Kanaánhoz hasonlították és talán nem minden alap nélkül.

Sajnos, ma már e Kanaánnak nevezett ország legdusabb részében a nyomor ütötte fel tanyáját és szegényednek, pusztulnak azok, kiknek első rendes körülmények között az elszegényedés helyett inkább a vagyonsodás útjára kellene lépnie. Ők pusztulnak a *kisbirtokosok!*

A kisbirtokos osztály száma évről-évre fogy az ország egyik részén, míg a másikon rohamosan szaporodik. Mindkét eset az elszegényedés, a pusztulás jele. Az egyik részen már teljesen tönkrementek és a kisbirtokosok beolvadtak a nagybirtokba, míg a másik részen annyira felszaporodtak hogy egy-egy gazdának alig van már több, mint 2—3 hold földje. Csak a lehető leggyorsabban alkalmazott segítség menthetné meg ezen államfenntartó osztályt a teljes megsemmisüléstől. A kisgazdák lábai alul mindinkább fokozódó mértékben csúszik ki az ősi talaj s ma-holnap ezek is kénytelenek lesznek, kezükben a koldusbottal kivándorolni, hogy maguknak új és jobb hazát keressenek. Azok pedig, kik itthon maradnak, nagy számmal szaporítani fogják az éhező s nyomorgó mezei és kubikmunkások óriási nagy számát.

Szaporítani fogják számukkal nemcsak az Agrár, de a nemzetközi szocialisták már is nagy taborát!

Alig érhető az az óriási, vétkesnek mondható közöny, mellyel e kérdéssel szemben minden eddigi vállalkozó kormányok viseltettek — nem is szólva a mostani — nemzeti kormányról. Hol vannak azok a minden országos pártba magukat befészkel agrárius főurak?

Megvannak! Csakhogy az agráriusok alatt ők a nagybirtokosokat, az agrárvédelem alatt a nagybirtokok védelmét értik.

Maga a magyar társadalom érdeklődése is egész más irányok felé terelődik és jótékonyágának és áldozatkészségének adóját, ha nem is szükségtelen, de bizonyára kevésbé fontos célokra áldozza.

Alig van nap, hogy egyik-másik lap valamely érdekében áldozathozatalra ne szólítaná fel a közönséget. Egyik nap a ruthének számtalan panaszaikról szól az ének, míg a másik nap a biharmegyei inségeket ecselelik. Van ruthén, tót, székely, csángó és a teremte jól tudja hány féle se-

gító actió? Nincs azonban senki, — sem kormány, sem társadalom, mely egy lépést is tenne a magyar alföld kisbirtokosainak érdekében. Nem lehet pedig sürgősebb feladat a gazdasági politika terén sem a társadalomnak, mint a kisbirtokosok helyzetén segíteni! Nem lehet ennél fontosabb feladat, mert ezen tősgyökeres magyar néposztály elvesztésével — elveszti hazánk és nemzetünk az ő legjobb, leghivebb fiait, legszilárdabb és legbiztosabb támaszát!

A merkantilisták szervezkedése is — kezd országos jellegűvé alakulni. Segíteni óhajtanak a kis és nagyobb kereskedők osztályán és egyben védelmi álláspontra helyezkednek s az agráriusokkal szemben támadólag léptek fel. Védik a kereskedők is érdekeiket a nagybirtokosok ellen. Jól teszik! De hát csak a pusztuló magyar kiscgazdák maradjanak minden védelem nélkül?

Bármit mondjanak is egyébként a merkantilisták is, az tagadhatatlan tény, hogy ma még Magyarország agrár állam. Földmivelő nép vagyunk és hazánkban a kisbirtokosok helyzetének javítása ép oly fontos és nagyjelentőségű kérdés, mint bármely kifejtett gyáriparral bíró államban a gyáripár kérdése.

Kell, hogy már a legközelebb jövőben nagyobb arányú mozgalom induljon meg a kisbirtokosok megmentésének érdekében. A kérdés, további elhúzódot nem tűr, ha azt nem akarjuk, hogy e tősgyökeres magyarok százezrei, részben ellzüljenek körünkből, részben pedig a magyar állameszme és a fentálló társadalmi rend ellenségeivé szegődjenek — úgy a lehető, leggyorsabb segítségre van szükség.

Hogy a teljes siker reményében kezdhesünk a kisbirtokosok megmentésének nagy munkájához, fel kell tárnunk a bajokat és azok eredetét a maguk rideg valóságában. Ennek megtörténte után elfogjuk mondani azt is, hogy a mi véletlenségünk szerint mik lennének azok a teendőik, melyeket a nép érdekében teljesíteni kell!

Tanügy.

A szövőipar.

A földmivelési miniszter jóvoltából és a gazdasági szaktanító közbenjárása után, a *Mindszenti* gazdasági ismétlő iskola kapott két darab szövőszéket és ezek üzembe tartására bizonyos mennyiségű összeget. Természetes, hogy a földmivelésügyi minisztert ezen adományra az a dicséretes szándék készítette, hogy az alföldi magyar nép szá-

mára egy új kereseti forrást nyisson. Tanerő is állott rendelkezésére, mert *Gelsy* Vilma ilyen irányú képzettséggel bír. A megérkezett szövőgépeket üzembe vették és volt alkalmunk meggyőződni annak valóban helyes vezetéséről. Tapasztaltuk és láttuk a tanítás szép eredményét. Sajnos, hogy ezen üdvös ügynek is akadtak ellenségei — még pedig mint bennünket értesítettek: a pálya társak között. — Ha értesüléseink a tényeknek megfelelnek, úgy az ellenség azon táborból intézte a támadást, hol mindenki támogatót és segítő erőket várt.

A szövőgépek eddig a leányiskola szertárában és a tanítónők *beszélgető* szobájában voltak működésbe hozva. Akkor — nem lehet még kipuhatolni miért? — a tanítónők nem használták a beszélgető szobát beszélgetésre, hanem ott voltak a háztartástan növendékeinek befőtzei és gyurott tésztaí. Sem előzőleg, sem addig nem beszélgettek ebben a helyiségben, csak azután jutott eszükbe, hogy ebbe a helyiségbe nem kell szövőszék, mert abban beszélgetni muszáj. A dolog úgy látszik, hogy tényleg holmi aprólékos személyi vonatkozású ellenszenv miatt az illetők a szövőipar kárára, szabad folyást engedtek ezen személyes ellenszenvüknek és — egyszer egyértelműleg kinyilatkoztatták, hogy ki a szövőgépekkel, mert első a beszélgető szoba, hogy nekik beszélgetni kell! A szövőgépek, vagy talán a szövőipar tanító *Gelsy* Vilma ellen megindult hajszá vége az lett, hogy a szertárba két szövőgép, egy pedig az első osztályba talált kényszer otthorra.

Sajnos, ennél az esetnél nemcsak arról van szó, hogy a szövőipar tanítását *egy időre* az illetők lehetetlenné tették, hanem arról is, hogy Mindszenti község az ilyen apró pereskedések miatt elveszti a gépek tulajdonjogát és lehetetlenné fog válni még az is, hogy józannabb korban ezen népünkre áldást hozni hivatott iparág tanítása lehetővé váljék. A miniszter adományához ugyanis azt a feltételt kötötte, hogy ha ezen gépek három éven át üzemben tartanak, akkor azok az iskola tulajdonát fogják képezni ellenszenvben azonban vissza esnek az állam tulajdonába.

Valóban kellő ideje lenne már annak, hogy a tantestület tagjai úgy férfiak, mint nők egymással a tanügy javára megbékülve, együttes erővel teljesítsék köteleességeiket,

Felhívás!

Magyarország valamennyi tekintetes tanítótestületéhez.

A Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Tanítótestület folyó évi november 5-én megtartott gyűlésén Bózsik Béla egyesületi tag a következő előterjesztést tette:

»Ha nyugdíj viszonyainkat Magyarországon bármely hivatalban, vagy munkálatban alkalmazottakéval összehasonlítjuk, kitűnik, hogy azok valamennyiennél mostohábbak, és hogy a mai lehetlenségig megdrágult életviszonyok között túrhetetlenek. avagy túrhető-e tovább az, hogy a tanítónak — ki minden erejét, egészségét, az egész életét a mások gyermekei felnevelésénke

szenteli — elhalálózása után árvái koldusbotra jussanak? Vagy, — hogy a számtalan súlyos sérelem közül többet ne is említsek, — túrhető-e az, hogy azon hosszú becsületes munkában kifáradt öreg tanítók, kik még a tanítói fizetésrendezés megtörténte előtt nyugdíjaztattak, s így nyugdíjukat a régi nyomorúságos fizetés után huzván, az általános drágulás folytán öreg napjakra meg legyenek fosztva a megélhetési legszükségesebb feltételeitől is?

Nem! Itt sürgősen segíteni kell a bajon.

És mi akadályozna meg bennünket abban, hogy megkíséréljük nyugdíj viszonyainkat elviselhetővé tenni most, midőn a saját garasainkból összehordott olyan nyugdíj alappal rendelkezünk, melyhez hasonló nincs egyetlen foglalkozásbeli alkalmazottnak sem Magyarországon?

Mert ime:

Szolnokon a legutóbbi 10 év alatt 3 tanító élvezett hosszabb-rövidebb ideig csekélyke nyugdíjat. Ez volt a nyugdíj alap összes kifizetési kötelezettsége a szolnoki tanítókkal szemben. Befizetést ellenben állandóan 65—70-en teljesítettünk. Éppen nem túlzás tehát, ha hozzávetőleges számítással azt mondjuk, hogy itt a kiadás a bevételnek 40—50 százaléka. És így van ez átlag a régebbi multakra nézve is az egész országban. Már most, ha közép számítással évente csak 25.000 tanító után számítjuk is a befizeléseket, azon több nemzedékre kiterjedő időn át, mióta az alap fennáll, ehhez hozzászámítjuk a tőkésített kamatokat, valamint a tankötelesek és iskola fenntartók által befizetett summákat: bizonyára elég millió lesz kasszámban ahhoz, hogy igazán szegénytelen helyzetünket — meglévő tőkénk csorbítása nélkül — legalább túrhetővé változtassuk.

Javasolom tehát: mondja ki egyesületünk, hogy kívánjai mikép az országos tanítói nyugdíj alapot kezelő bizottság rövid idő alatt számoljon be nyugdíj alapunk kezelési módzatairól s annak vagyoni állapotáról, hogy sürgősen kiderüljön, mily mértékben segíthetünk a saját erőnkönkől önmagunkon. Közölje ezt a kívánságát az egyesület valamennyi magyarországi tanítóval, hogy biztosan remélt hozzájárulásuk által ennek a kívánságnak a megvalósuláshoz szükséges súly megadassék.

Van szerencsém felhívni t. Cimedet, hogy ezen elfogadott javaslatot sürgősen a vezetése alatt álló tantestület elé terjeszteni, s annak véleményéről bennünket — a további intézkedés megtehetése végett — azonnal értesíteni sziveskedjék.

Kelt Szolnokon. 1909. évi november 14-én.

Hazafias tisztelettel:

Udvarny Ferenz

Polónyi Mátyás

KIADÓHIVATALI ÜZENET.

Kéretnek mindazon t. c. urak, kiknek aláírási ivateket küldtünk, hogy azokat legyenek szivesek még újév előtt hozzánk visszaküldeni.

Hirdetmény.

Az „**Alföldi Hirlap**“ ezen első száma 5000 példányban 16 oldalnyi terjedelemben jelent meg. Ugyan ilyen számban és terjedelemben fog az egész január hóban megjelenni.

Az „**Alföldi Hirlap**“ az egész magyar alföldön a közönség minden rétegében el van terjedve, tehát hirdetésekre a vidéki lapok közül, legjobban ajánlható.

A magyar ipar és kereskedelem érdeke, hogy kövesse a művelt külföld példáját.

Forduljunk a reklámhoz és hirdessünk!

Hirdetési árainkat a lehető legolcsóbbra szabtuk azért is, hogy módot nyujtsunk kereskedőink és iparosainknak arra, hogy minél sűrűbben hirdethessék ipari cikkeiket, hogy minél inkább kiszoríthassuk az osztrák és a külföldi árúk és cikkeket a magyar piacról.

Hogy a pénzünkkel ne a külföldet gazdagítsuk, hanem a magyar ipar és kereskedelem emelésével azt itthon tarthassuk az egyedüli út, mód és eszköz az, hogy:

Hirdessünk!

Erre a célra legalkalmasabb az „**Alföldi Hirlap**“!

Kérjük még a hazafias magyar közönséget arra is, hogy támogassa lapunkat anyagilag azzal, hogy arra negyed évenként 2 koronájával előfizessen.

Az „**Alföldi Hirlap**“ bővebb terjedelemben jelenik meg hetenként, mint bármely más vidéki lap.

Munkatársakul sikerült megnyernünk több neves előkelő és jó tollú országgyűlési képviselőt és az alföld legkiválóbb egyéniségeit.

Az „**Alföldi Hirlap**“ nem helyi lap, hanem a magyar alföld lapja. Ez okból az alföld összes község és városaiban vannak és lesznek levelezőink, kik bennünket az ottani eseményekről és közügyi dolgokról értesíteni fognak.

Az „**Alföldi Hirlap**“ az országos politikai küzdelmeken felül, küzdeni fog az alföldi vármegyék, város és községek helyi érdekeiért és annak, mindenkor igaz és hű szószólója fog lenni.

Mindanyiónk, a közügyek, a nagyközönség érdeke az, hogy lapunk fenállása biztosíttassék.

Bizunk a hazafias közönség támogatásában!

A kiadóhivatal.

„A szövetkezésben rejlik az erő!”

Az Országos Központi Hitelszövetkezet

mindszenti fiókja felhívja a közönséget ezen szövetkezetbe való belépésre.

A szövetkezetnek, mely működését az 1908-ik évi május 1-én 88 taggal kezdte meg, ma

360 tagot számlál 440 üzletrésszel.

Mindannyiunk anyagi java kívánja azt, hogy szövetkezetünkbe minél többen belépjenek. Egy üzletrésznek értéke 50 korona és ezen összeg 5 év alatt fizetendő be. — Kölcsönöket adunk tagoknak bélyegmentes kötvényekre kezesek mellett. Kötvényre első helyen való betáblázásra dijmentesen, tisztán 7% mellett,

Elfogadunk heti betéteket 20 filléres alapon, mely heti betétre, ha már a 10 koronát eléri, 4% kamatot fizetünk.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Lavicska-féle házban

az igazgatóság.

Figyelem.

2000 korona kiházasítási segély 3 évi tagság után 14—15 éves leányoknak.

2000 korona tőke 30 évi tagság után 15 évestől feljebb, akár leány-, akár férfi számára; vagy: 50 korona havi segély 3 évi tagság után szerencsétlenség esetén. Bővebb felvilágosítást nyújt és felvételeket eszközöl:

Cirbus József

az Eszéki kölcsönös segélyző szövetkezet titkára Szentesen. I. ker. Nyiri-utca 16. szám alatti lakásán. Ügynöknek hölgyek is felvételnek.

Föld eladás.

Mindszent község határában, közel a községhez 11 m, hold

elsőrendű szántó föld

megszántva és megtrágyázva, here alá teljesen előkészítve, eladó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető a kiadóhivatalban.

Fontos minden úri embernek!

Nagy vagyonszerzés

érhető el a szabályozható önműködő nadrág feszítő készülékkel, melyet minden felöltöző, ruháját gondozó takarékos úri ember használ. 8993

Egy Molnár-féle ruhaakasztó nadrág és teljes öltönyök számára 1 korona.

Magyarországi főelárusító

GEITNER és RAUSCH

főherc. udvari szállító

Budapest, VI. Andrassy-út 8.

Vidékre csakis utánvét mellett küldetnek.

Fényképnagyításokat

akármilyen fénykép után a legszebb kivitelben 55 — 68 cm. nagyságú

diszes passepartoutban 5 K. ronáért

olajban színesen 10 koronáért

küldünk bérmentve csomagolással együtt

A kép teljes hasonlatosságáért .. szavatolunk ..

„**RAFAEL**” fényképnagyító és festészeti műterem

Budapest, VII., Rottenbilleru. 28.

! Képviselek mindenütt felvételnek !

Gazdasszonyok figyelmébe

ajánlom elsőrendű vásárhelyi finom lisztjeimet a legolcsóbb árért. Huszonöt klg. vételnél kedvezményes árakat számítok, továbbá saját őrlésű kenyérlisztek, korpa, árpa s kukoricadara és kítűnőnek elismert házi kenyereket.

Barna kenyér kilója 16 kr.,

Fehér kenyér kilója 18 kr.

Tisztelettel:

SCHWARCZ MÓR

sütő és lisztkereskedő.

8999

Minden ember

gondoskodjék önmagáról és családjáról.

Legegyszerűbb módja a jövő biztosításának, ha az

„Eszéki Kölcsönsegélyző Szövetkezet”

tagjává belépünk, ahol már 1 korona havi tagsági díj ellenében munkaképtelenség esetén az ember önmagának 50 K. havi segélyt, elhalálása esetén pedig családjának 2000 K. biztosít.

Bővebb felvilágosítást nyújt

Czirbus József

megbízott.

Szentesen I. k. Nyiri-utca 16.

9056 Ügynökök az egész környékre felvételnek.

Házi sertésvágásokat

téli-nyári szalámi készítését és hús füstölését elfogadom.

Tisztelettel 9058

Konrad István hentes, Kossuth-tér 5.

„Ahány csillag ragyog fent az égen, Annyi gyémánt csillog üzletében

CSILLAG ÁRMINNAK,

akinél a legszebb ékszerek: aranygyűrűk, női és férfi arany és ezüst órák, divatos fülbevalók, arany és ezüst dísz tárgyak, karperecek, női és férfi arany és ezüst láncok, zsebórák 4 koronától feljebb; — valódi tajtékipák és szivarszopkák kaphatók.

Különösen ajánlja a

jegyesek figyelmébe

nagy ékszer raktárát!

Már az igen olcsó árak is előnyös üzletet ígérnek, nem tekintve azt, hogy az üzlet már 1860 óta fenn áll és ez elég nagy biztosíték arra, hogy bárki is teljes bizalommal forduljon a tulajdonoshoz, jó üzlet megkötésének reményében. 9047

Csillag Ármin aranyműves, ékszerész

Szentes — Kossuth-tér

— Református bérház —

Unghváry József

szőlőtelepén és gyümölcs-faiskolájában Cegléd (Pest megye) ez év őszén és tavaszán nagyobb mennyiségű (300—350 ezer darab) nemes gyümölcsfa-csemete kerül eladásra, 1—5 éves példányokban a következőkből: körte, alma, szilva, őszibarack, kajszinbarack, cseresznye, meggy eper, savanyu szeder, bollvillei körte, azarol-galagonya, birs, lasponya, mandula, dió, füge, köszméte, ribizke, málna, földi eper (szamóca), ezenfelül szomorú alma, szomorú eper, pyramis eper, gömb akác, pyramis akác, stb. csemeték. Ezek árai erősségük szerint 5—30, igen erősek 40—50 kr. Ugyancsak nagy mennyiségben kaphatók 1—3 éves magcsemeték a következőkből: körte, alma, birs, deucin, besztercei szilva, cseresznye, fekete meggy, sajmeggy (Prunus Makaleb) sárga barack, mandula, Prunus Mirabolána, galagonya és kőkény; Ezek árai erősségük szerint 100 drb. 80 krtól 1 frt. 80. krig. 1000 drb. 7 fritól 17 frtig. Lepényfa (Gleditschia triacanthos és akác, áthatlan sövény készítésére igen alkalmas 1—3 évesek, igen nagy készlet (kb. 3 millió). Ennek ára 1000 drb. 1 frt. 50 krtól 5 frtig. Sorfának 1000 drb. 170 frt. Ujdonságok a fent nevezett gyümölcsnemekből 1 drb. 40—60 kr. Háromszor permetezett, szokványminőségű bor és csemegeszőlővessző, teljesen beérett, sima 1000 drb. 4 fritól 7 frtig, gyökeres 20 fritól 22 forintig. Tesék árjegyzéket kérni. 8998

Páratlan szőlőfaj!

Hogy ezt bebizonyítsam, a „Delaware” szőlőről, királyi közjegyzői hitelesítéssel ellátott eredeti fénykép felvételeket készítettem.

A felvétel áll: egy drb. 20 éves csercsapos kifogástalanul — dusan — termő tőke, 32 fűrt,

egy drb. 4 éves szőlővesszős tőke 168 fűrt és 19 drb. egy sorban lévő 4 éves szőlővesszős tőke több mint 1600 kifogástalan egészséges fűrt szőlőterméssel. Ezek mind ott vették fel, a hol pár méternyire tőle az európai ojtványokon a termés négy-ötzöri permetezés dacára elpusztult. Így ez az év volt az, a mely bebizonyította, hogy ezen fajnak termésében permetezés nélkül semmiféle szőlőbetegség kár nem okoz. Ezenkívül nagy előnye még, hogy oitani és alá a földet megfűrdítani nem kell vesszője tőben soha meg nem fagy, bora eisőrendű és rendkívüli bőtermő. Ezen a név n a ki a valódi bőtermő és legnemesebb fajt akarja megszerezni az csak a Nagy Gábor-féle „Delaware” vesszőt vegye. A Delaware szőlő bővebb leírását, termésének királyi közjegyzővel hitelesített eredeti fénykép felvételeit színes kivitelben, továbbá a szöveg közé nyomott 40 szép képeit tartalmazó

képes árjegyzéket ingyen és bérmentve

mindenkinek, aki velem címét tudatja. Okvetlenül kérje még má ezt a tanulságos tartalmú árjegyzéket, mely a szőlőoltványokról és lugasültetésről is ad részletes helyes utbaigazításokat.

Nagy Gábor szőlőnagybirtosa, Koly posta, távirtda és távbeszélő állomás

Levelezés, magyar, román, horvát, szerb és német nyelven 9048

Hirdetéseket legjutányosab árért e lap kiadóhivatal számít.

Mühle Vilmos

cs. és klr. udvari virágkereskedése

Telefon 10. Temesvár Telefon 10.

Alapítatott 1875. évben.

Legmagasabb kitüntetések kiváló virágkötészeti munkákért.

Sürg. cím Mühle Temesvár.

Virágajándék öröm és gyász alkalmára!

Kereskedelmi üzemem egyik különlegességére vagyok bátor rámutatni, ez pedig

virágajándékok előállítására öröm és gyász alkalmára

friss élő virágokból és levelekből s művagy természetűen preparált anyagból. Kiváló munkáim a virágkötészeti művészet terén évek óta az összes körökben ismertek s a cégem által alkotott virágmunkák izléses, kiváló modern kiállításra, a legegyszerűbb élővirágcsokortól a legelőkelőbb, páratlan művészettel készített elrendezésig, ószatlan dicséret elismerésnek örvendenek.

Pontos s kifogástalan megérkezést minden küldeményért szavatolok, bővebbeket illetőleg utalok árjegyzékemre, amely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

8996

Kiváló tisztelettel

MÜHLE VILMOS

cs. és klr. udvari virágkereskedés.

KÁLMÁN NYOMDA SZENTESESEN

Telefon 20 szám.

Szentesi Lap

A legdivatosabb betűkkel, diszitó anyagokkal és legjobb gépekkel ujonnan fölszerelt könyvnyomda

Telefon 20 szám.

Alap. év 1870

Könyvek	Gyászjelentések	Levélpapírok
Hirlapok	Levelezőlapok	Névjegyek
Meghívók	Költségvetések	Étlapok
Számlák	Vonalozott	Cévkártyák
Borítékok	nyomtatványok	Árjegyzékek

egyáltalán mindenféle könyvnyomdai munkák a legolcsóbb árszámítás mellett készíttetnek.

Pontos és tiszta kiállítás.

KARÁCSONYI MELLÉKLET

Karácsony.

Irta: Sztankó Albert.

Hozzá vagyunk már szokva, hogy a lapok Karácsonyról irjanak, igaz, hogy kevesen a valódi karácsonyi szellemben. — Olvasunk az eszme, az idea megtestesüléséről, Krisztusról a nagy bölcselőről, ki a szeretet tanával bámulatba ejtette a világot. És mégis, ha a világ, jobban mondva az emberiség szellemét vizsgáljuk, épen ezen nagyon hirdetett Krisztusi szeretetet nem találjuk sehol. Hiányzik az a mai társadalom lelkéből, pedig ha a szeretet egyszer elveszett, ha egyszer elhidegült, nagyon nehéz azt újból megtalálni, ismét lánggra lobbantani...

Nagyon helyesen nevezte el valaki századunkat az önzés századának. Minden törekvésnek a központja az én manapság annyira, hogy szinte megrontja már az emberek gondolatvilágát. Hányan vannak, akik tétován ide-oda kapkodnak az igazság keresése közben s ha közelébe jutnak az igazságnak, megremegnek a hatalmas fénytől és visszafordulva tovább rohannak az élet forgatagában. Ez az ítélőképeség hiánya; oka pedig egyiknél a *helytelen nevelés*, a másiknál a *rossz akarat*. — A mi századunk ugyanis nem tud nevelni az élet számára. Már gyermek embernek a lelkét tele tömik mindenféle nem gyakorlati ismeretekkel úgy, hogy jó korán megcsömörlik a tudománytól. Kifáradnak a mai neveléstől s amikor elérkezik valódi ideje a tanulásnak, undorral fordulnak félre tőle. Nem elég jele-e ez annak a szeretet hiányának, mely a betlehemi istállóból áradt felénk? Ha szeretet vezetne cselekedeteinkben, más képet mutatna a társadalom.

Az a kisdéd, ki távol keleten ezen időben jött a világra, megtanította érezni az embereket. Az ő tanítása nélkül ma is sötétségben tévelyegnénk. Az angyalsereg, mely elsőként hirdeti a Megváltó születését, békét is ígér e földön, de csak a jóakarató embereknek. — Pedig épen az a baj, hogy hiányozván a jóakarát, nincs meg a béke sem s ezért van az a jellegzetes tévelygés és kapkodás min-

denfelé. De jól van ez így! Hadd lássa be a büszke, gőgös ember, hogy saját magától semmire sem képes, mert jelleme ingatag, mint a nádszál. Rá kell lassan jönnie mindenkinek, hogy nincsen tudomány sem a Teremtő nélkül, hogy igazi irányt csak Krisztus szabhat minden cselekedetünkben és hogy nála nélkül semmit sem tudunk cselekedni, amint azt meg is monddta.

Azt látjuk manapság, hogy sokan elszakadnak Krisztustól és úgy akarnak nagyot cselekedni, hogy elvetik tanítását és erkölceit. — Hasztalan erőlködés! Igazi nagyság nem lehet nélküle. Én többre is becsülöm azt az egyszerű embert, aki élőhittel lelkében várja a karácsonyi szent időt, mint a nagy tudású bölcsét, kinek szomorúan üres a lelke. A hívő lélekben igazi világosság gyúl a karácsonyi estén, ő a földiek fölé emelkedik hite szárnyán, míg a hitetlen ott vergődik a föld sarában...

A keresztény családoknál szép szokás, hogy karácsonyfát állítanak ilyenkor pislogó kis gyertyákkal, aztán örömmel állja körül a fát a család apraja-nagyja. Bárcsak ezen kis gyertyák gyenge lángja bevilágítana a hitetlen szívűek éjszakájába, hogy mindenik belátná a saját nyomorúságos voltát. — Bárcsak lánggra lobbanna a Krisztusi szeretet szunnyadó szikrája a lelkek mélyén, hogy Krisztus eljövetele diadalmas legyen. Bárcsak kiveszne a szivekből a gyűlölködés és viszálykodás, hogy a szeretet helyet találjon, mert szeretet nélkül rideg, kihalt az élet, mint a hótakaró alatti pusztajaj...

Értsük meg végre, hogy Krisztus a mi javunkért vett testet magára, érettünk hagyta el az égi trónt. Azért kicsi és nagy egyformán boruljon le az isteni kisdéd előtt s ha az akkori népek nem akarták befogadni hajlékukba, fogadjuk mi be őt a lelkünkbe és esedezzünk bocsánatért. Ha születésekor csak az állatok lehellete óvta a hidegtől, mi szeretetünk egész hevével melegessük hozzánk betérő testét, véréit. Így igazi karácsonyi szellemben ünneplünk és Krisztus nem is kíván tőlünk egyebet.

A szent éjjelen, ha megkondul az imára hívó harang, jusson az eszünkbe az a végtelen szeretet,

amelynek emlékezetét üljük. Ha felzendül az ajkakon az angyali dicsőítő ének, szívünk emelkedjék fel az égi szebb hazába.

Ez lesz az igazi lelki megújodás, — ez lesz az igazi Karácsony ünnepe.

A napló „az emigrációból“.

Irta: Dr. Némedy Gyula

I.

Derzsi Ödönné, a törvényszéki elnök felesége nagyon meglepődött, amikor a Derzsi Margit szekrényében keresgélve, véletlenül rábukkant egy iskolai füzetre, amelynek a fedelére ez volt írva: „Napló az emigrációból“.

Derzsi Margit férje fivérének gyermeke s most náluk van állandóan, mert Pécssett van tanítónőképző, amelynek első osztályát végzi. Derzsi Ödönnének nincs gyermeke, azért nem haragudott, amikor férje, a törvényszéki elnök, úgy augusztus elején így szólt hozzá:

— Kedves Verám, ma kaptam levelet az öcsémtől Lajostól. Szegény adótárnok fejének nemcsak a számokkal van baja, hanem a gyerekekkel is. — Margit a négy polgárit már elvégezte, de ott náluk nem folytathatja a tanulást, mert nincs praeparandia. Arra kér, hogy a tandíjat és dologi kiadásokat viseli ő, — végezhesse itt Pécssett a képzőt Margit.

Derzsi Ödönné nagyon okosan szabályozott, kedves, bájos, s az egymás értelmét és okosságát bámuló házaseletet éltek. Ha az egyik bármilyen dologban komoly véleményt nyilvánít, a másik feltételezi, hogy azt az illető értelmesen átgondolta, meghányta-vetette és méltatlan dolognak tartaná az ellen más módon fegyverrel élni, mint értelmes ész okokkal. Ha a nyugodt meg tárgyalás békéje bármiképpen is veszélyeztetve van viharfelhővel, mindig akad egy közülök, aki az alkalmas viharágyúval banni tud s kiderül felettük az ég. Vagyoni helyzetük olyan, hogy félretenni nem tudnak. Tipikus hivatalnok sors. Szerelmi házasság volt az övék kiábrándulás nélkül.

Vera ezt válaszolta az urának, amikor csúnya, de értelmes, kedves arcán egy felhőfoszlány húzódott keresztül:

— Kedves angyalom, én szívesen segítek az öcscsén, csak azt vegye tekintetbe, hogy nekem a nevelés tekintetében nagyon szigorú, néha zordon elveim vannak. Talán azért, mert még nem lehetett gyakorlatom! Én néha rideg vagyok elveim keresztülvitelében, de azért alapjában vágyódom egy gondtalan, igazán gyermekes, szerető leányszivre. Irja meg, hogy elfogadjuk a Margitot s jtt végezheti a képzőt.

Igy került Derzsi Ödönnéhez Margit de nem gyermekes, gondtalan leánylélekkel,

mint a törvényszéki elnökné gondolta. Margitban egy elmélkedő, gyanakodó, nem érzelmeitől vezényelt, de gyermeklelkületétől korán megfosztott gyermeket kapott, akinek lelke érthetetlen betűkkel irt könyvként nyiladozott előtte azon három hónap alatt, amióta náluk volt.

... „Napló az emigrációból“ ... tűnődött Derzsiné, amikor az iskolai füzet fedelén levő címet megpillantotta. Azt tudta eleve, a napló elolvasása nélkül, hogy a „nagy száműzött“ naplójához, amelyen az egész nemzet tisztelettel és szeretettel csüng, anynyi köze van, mint az erdei füvecskének a hatalmas tölgyfához.

Ez a szó „emigráció“ mégis nagyon izgatta érdeklődését, mert ez kínálkozott kulcsul Margit érthetetlen zárkózott, szomorú, koravén kedélytelenségéhez.

Felnyitotta a naplót, ahol az első oldalon ezt olvasta:

„Szeptember 3. Már egy nap óta vagyok itt Vera néniéknél, az emigrációba. Mert bizony számkivetés ez nekem az én édes, drága jó anyukám után. Itt minden olyan nagyon kiszámított. Mintha dróton ránatnák az egész házat. Mindenütt rend, rend és rend. Semmi fesztelenség... Csupa korlát... Csupa szigorú elv... Csupa elfogultság...“

„Szeptember 10. Megkezdődött a rendszer iskolába járás. Szeretek tanulni. Tanulok is. — Végzem kötelességeimet, mégis borús, szürke körülöttem az élet. Nem tudok megbarátkozni az Ő különleges, rideg felfogásával. Oh, édes, drága Anyukám, de messze is vagy tőlem! — Minek is adtál ide kegyelem kenyérre!“

„Szeptember 15. Megkezdődött az én jó Anyukám szapulása. Ma azt kérdezi tőlem Ő, hogy mi nem szoktunk odahaza tésztát vagy főzelékféléit csinálni, mert úgy látja, hogy én sem egyiket, sem másikat nem szeretem és hogy egy adótárnok lányának, akinek annyi testvére van, mindent kell szeretni, nem szabad válogatni. Egyetlen Anyukám, tudom, hogy ez is terád vonatkozik. Mit tehetsz te róla, ha Apa csak a húst szereti!?“

„Október 10. Ma megalapítottuk az iskolába a „tízec társaságát“ és elhatároztuk, hogy egyforma ruhát csináltatunk. — Ezt elmondottam otthon önek. Hát nem rámtámadt, hogy ezt apa nem bírja ki s elégedjek meg mostani ruháimmal. Megírom anyukámnak, hátha segíteni fog bajomon.“

Derzsiné fordított néhány oldalt a naplóba, ahol megkapta szemét e szó, hogy „Ödön bácsi“. Olvassa:

„Október 30. Ödön bácsi ma azt mondotta, hogy mindennap kapok 5 krajcárt tizóráira, de csak úgy, ha kérek. Én azonban nem fogok kérni, mert a kegyelemkenyeret nem kérem, hanem adni szokás!“

Derzsiné bosszusan csapta le az asztalra az emigracionális naplót és keserű megdöbbenésében elkezdett sírni. Visszatette azután a helyére, mintha mi sem történt volna.

II.

Amikor hazajött Derzsi, előadta a tapasztalatait felesége.

— Én azt mondom — jegyezte meg végül Derzsiné, — hogy ne fedezzük fel Margit előtt a naplóról való tudomásunkat. Figyeljük meg lelkületének fejlődését.

— Nem bánom válaszolt a férje, — ahogyan maga, édesem jónak látja, tegyen úgy...

Derzsiné igyekezett legyőzni magában a naplókelte idegenkedést Margit iránt, — nem tudta.

Fullánk volt az szívében, hogy Margit róla olyan szeretetlenül ír naplójában, ottan mint „Ő-t“ szerepelteti. Derzsiné érezte szívében a szeretetet Margit iránt, de nem jutott lelkében napvilágra azon tisztultabb felfogás, hogy ezen szeretetet éreztetni is kell külsőségekben, hogy gyermekhez gyermekesen kell közeledni s az életelveket nem szabad azon kesernyés és kegyetlen valóságukban beadni, amint azok tényleg a tapasztalataiból leszűrődve az ő élesen józan fejében keletkeznek. Nem tudott azon modernebb felfogásra jutni, hogy az a különös szövésű lélek, amely Margitban naplójából itőleg megnyilatkozott, nem olyan hiba, amelyért sujtani lehetne. Margit eddig soha nem volt távol a szülői háztól. Édes anyjai nem nevelte az életnek, semmi gyakorlat érzéket nem fejlesztett ki benne, hanem inkább azon volt, hogy leánya azon elvtelen, puhányszerű világbanléteit tekintse ideáljának, amely egyetlen elvből táplálkozik: „Élni úgy, ahogy jön!“ Margit szövetségese volt az édes anyjának édes atyja hirtelen természetével szemben s mint mindenütt, ahol ez a viszony van anya és lánya között, Margitban is a szeretet rajongó részvétellel párosult s anyjában ő a 8 gyermek s általában a családi élet önmeztagadó mártírját, utóérthetetlen példaképét látta. Elferdült, kislát-körü, szinte vak gondolkozásával másnak értelme: ridegség, kegyetlenség, igazságtalanságként tűnt fel előtte. Kicsinyeskedő, majomszeretben növe fel, amely csak a mértéknélküli „csók“-ban merült ki s nem az életre szóló irányelvek begyökereztetésében találta fel célját, — nem csoda ha naplójába oly igazságtalan volt Margit Derzsinével szemben.

Mindezeket a törvényszéki elnökné is beláthatta volna. Azonban nem látta be, mert ő még az akarat mindenhatóságának volt ortodox híve, gyermeklelket még sohasem irányított, nevelni nem tudott, s elméletben elgondolt, de gyakorlatban egyáltalán be nem váló, tul súlyos és rideg nevelési elvekkel volt eltelve.

Nagyon jó szíve volt Derzsinének, de egy nagy tévedésben leledzett s ez az, hogy Margitnak a közeledését, felmelegedését várta, — azt hitte, hogy Margitnak kell őt kedveskedésének, leányos bájosságának üde virágaival körülövezni s csak azután kell neki is kimutatni külsőségekben szeretetét. Pedig, tekintettel Margit szerencsétlen nevelési körülményeire, neki kellett volna gyökerében orvosolni a bajt. Mikor a naplót észrevette, rögtön fel kellett volna világosítania Margitot végzetes tévedéséről. Ha külsőségekben is nagyobb szeretettel környezte volna, s az édes anya által hozzászoktatott csókokból is hintett volna egynehányat Margitnak ezt nélkülöző orcájára, — a „kegyelemkenyér“ rémképe is eltűnt volna a fiatal tanítójelteske lelkéből.

Nem csoda azután, hogy ezen fordulat nem következvén be, — ilyeneket olvashatott Derzsiné a naplójában:

„December 20. Keserves életemnek egy nagyon szomorú epizódja játszódott le ma. A cseléd a karácsony előtti takarítással nagyon el volt foglalva, s ő (vagyis Vera néni) elküldött a csemegekereskedésbe vajért. Ott nem volt vaj, hanem délutánra előjegyeztek egy fél kilót. Délután elmentem a vajért, de nem adhattak akkor sem s azzal mentege-

tődtek, hogy más elvitte. Biztosan más valaki ravasszággal élt s amikor a csemegeüzletbe azt mondták, hogy nem adhatnak, mert másnak már odaigérték, az az illető odavágta: „Én is előjegyeztettem délelőtt!“ S elvitte a mi vajunkat. Kaptam is jelzöt, amikor vaj nélkül hazamentem: „ügyetlen“, „élhetetlen“, „nem vagy semmire sem alkalmas“, „édes anyád nem szoktatott élelmes-ségre“, „milyen gazdasszony lesz belőled“, „miért nem mondtad meg délelőtt, hogy Derzsiéknek kell a vaj, s akkor más nem vihette volna el“ stb. stb. Ilyeneket én soha sem kaptam az édes anyámtól. Annak akármit csináltam, helyes volt, ügyes volt, mindennel meg volt elégedve. Itt semmi dolgom sem jó.“

III.

— Kedves angyalom, mondta ujév után Derzsiné a férjének — mégis csak kellene valamit tenni Margittal. Amikor felfedeztem az emigracionális naplót, igaz, hogy azt mondtam magának, — ne szóljunk neki, hogy tanulmányozzam egy kissé lelkületét, de most már beelégeltem ezt a ferde helyzetet. Én is napról-napra élesebb és keserényesebb leszek Margithoz. Itt császármetszés kell, de gyorsan. Kedves angyalom, magának, mint nagybátyjának kötelessége ezt megtenni.

— Jól van, megteszem, de csak úgy, ha maga édesem nem lesz jelen. Hiszen tudja, milyen könnyen és milyen semmisségen felizgul, az izgalom pedig árt magának.

— Én pedig csak úgy megyek bele a felfedezésbe, ha én is jelen lehetek. Én ismerem az eseteket apróra. Tudja angyalom, hogy milyen tehetsége van Margitnak az önvédelmező elmagyarázásra, milyen szobőssége van a szofizmára s ha én nem leszek ott, veszélyeztetjük a fellépésünk sikerét. Gyomlálunk, de csak félig. Én kellek oda, hogy kimutathassam végzetes tévedéseit. Maga meghallgat minden argumentumot bárkitől jön s Margit elvakult, szerencsétlen lelkiállapotában a meggyőződése erejével olyan álokoskodásokat is el tud hitetni esetleg, amit nem hinne el maga angyalom, ha én ott volnék. Erélyes, egyöntetű fellépéssel ki kell égetni Margit lelkéből e mardosó fantomot...

— Én bármennyire tisztetem is felfogását, a maga kimélése szempontjából, a maga jelenlétében nem szólok Margitnak.

— Akkor minden marad a régibe, mert nélkülem ne szóljon néki...

IV.

Husvét felé ezt olvasta Derzsiné a naplóból:

„Március 18. Úgy sejtem, hogy észrevették naplóm létezését. Eddig is remegtem ettől, de a nagyon burkolt célzásokból, amelyeket Vera néni és Ödön bácsi tettek, nem érttem meg az engem fenyegető veszedelmet. A mai nap azonban sejtésemet megerősítette. Így szólt hozzám Ödön bácsi: Margit, neked egy öltözet ruhát kellene kéred husvétra Vera nénédétől, de persze ezt te nem teszed, mert a „kegyelemkenyeret nem kérem, hanem adni szokás!“ Megnéztem. Ugyanaz a mondás, amit én október 30-án irtam naplómba. Úgy látom naplóm, tőled válni kell.“

V.

Margit Derzsinétől egy sajátkezűleg varrott ruhát kapott husvétra. Ez láthatólag meghatotta és gondolkodóba ejtette és ferde rögeszméit sarkaiban felforgatta. Elvesztette a Vera nénjével való gondolat menete és

egészségtelen érzelmek világa a talajt. Megdöbbsent, megilletődött s valami, olyasféle, alaktalan érzelmek vett rajta erőt, mintha nem Vera néni volna a hibás. Szégyelni kezdte magát, mert úgy találta, hogy ez a sajátkezűleg varrott ruha nagy hőstett volt Derzsinétől, aki tudta, hogy ő mit irt róla. Érezte Derzsiné felsőbbrendűségét . . .

Mindig jobban és jobban kezdett simulni Derzsinéhez. Igyekezett hozzáférközni, kedélyét érzelmes oldalánál megragadni.

Május végén azután megsemmisítette Margit az emigracionális naplót.

A helyzet napról-napra javult. Amikor végre elkövetkezett június 30-ika, az elútasnapja, reggel odaosont Margit Vera nénije ágyába és becézgetve megkérdezte:

— Ugye Vera néném jövőre is visszajöhötek én?

Akkor még csak ennyit felelt rá Derzsiné:

— Ez még a jövő titka kislányom!

Hanem amikor Derzsi a szünidő közepén így szólt feleségéhez: „Megírom már a Margit apjának az emigracionális napló dolgát, hadd szedje kordába!“, — ezt felelte a felesége:

— Ne rontsd el annak a szegény gyermeknek a szünidejét. Inkább ird meg édes apjának, hogy ide jöhet Margit a jövő évre is. Én nem rontom el a pályáját. Inkább majd, ha visszajön, szóljon neki maga édes Angyalom az én jelenlétem nélkül!

És egy meleg könny pergett le szempillájáról . . .

Amely szavak és amely könny Derzsinét a magasabbrendű, nemes lények közé avatta . . .

Évek jöhöhetnek . . .

*Évek jöhöhetnek, évek elmulhatnak
És nem lesz vége sohasem e dalnak,
Dalom örökké rólad kesereg,
És mondok dalt a kikeletnél szebbet,
Amilyet tán még sohasem énekeltek
A trubadur lelkü szerelmesek.*

*Nem szól dalom: arcodról, szép hajadról,
Nem szól ábrándról, álomlátásokról,
Itt fogamzott meg fájó lelkemen,
És vele élek mindöröktől fogva,
Elsírom könnybe, forró sóhajokba:
A féltés árnya az: a szerelem!*

*Bennem nem élnek tisztátalan vágyak,
És mindig szűzin, hófehéren várlak,
Miként a frissen nyiló liliom
És meg nem szünlek addig úgy szeretni,
Mig a legutolsó szellő is elzengi
Hattyudalát behorpadt síromon! . . .*

Peterdi Andor.

Ben Blower gyilkost fog.

Irta: Zoltán Vilmos.

— Halló, Ben! Erre, erre! — a General Grant fedélzetéről vagy felülcacat hang kiáltott Ben Blower felé, miközben többen a folyam közepén megállt hajó oldalán sietve lebocsátották a kötélhágcsót.

Egy tulbuzgó fiatal matróz mentővet dobott a vízbe, Ben Blower azonban tekintetre sem méltatta az otromba eszközt, mely elkezdett gyorsan lefelé uszni a vizen elérni igyekezővén a habokon előtte táncoló finom panama kalapot.

A vén matróz izmos balkarja hatalmas tempóban szelte vizet, míg jobb kezével kabátja gallérjánál fogva víz fölé igyekezett tartani egy fiatal ember ijedségtől eltorzult arcát. A legényke néha-néha kapalózni kezdett, de Ben mindannyiszor megmártogatta, miközben halkan dörmögte:

— Csak lassan öregem, különben nem jutunk ki a szárazra!

A fiatal ember végre is akaratlanul átengedte magát Ben Blownernek, aki a többiek hurrázása közben elérte a kötélhágcsót, azt megkapta s jobb karjával erősen magához szorítván védencét, azzal együtt szerencsésen feljutott a fedélzetre.

Itt a fiatal embert előbb jól megrázta a levegőben úgy, hogy a szertehulló vízcseppek elől nevetve menekültek a körülállók, majd talpra állította védencét és nagyot fujt.

— Az ördögbe is! — szólt kissé bizonytalan mosolyal a megmentett — ha az az átkozott kiálló deszka, melyről oly szép kilátás nyílt, meg nem billenik, akkor anyám legkedvesebb fiának nem kellett volna akarata ellenére hideg fürdőt vennie . . . Na, derék ember — folytatta Ben felé fordulva megrázva annak vizes kezét — kend nem fogja megbánni, hogy a szárazra huzta Harry Oakley halandó telemét!

A fiatal idegen rendkívül választékosan volt öltözve s átázott ruhája finom, világos szövetből készült. Igaz, hogy a hozzávaló értékes panama kalap már vagy két mértföldnyire lejjebb úszott a Mississipp hullámain, de megmaradt aranylánca és ujjain néhány értékes gyűrű jómódot árult el. Egészen véve valami gazdag ültetvényesnek látszott a délvidékről.

A csipős szél átjárta a két megázott ember ruháját s Ben azt ajánlotta, menjenek le a kazánházba, melynek meleg és száraz levegőjében kényelmesen száríthatják ruhájukat.

Néhány matróztól s egy-két utastól követve, kik Ben Blovert még korábbi utazásokból ismerték s kiket a kalandos életü, vén matróz egyénisége érdekelt, lementek tehát a géphelyiségbe. Az utasokat főleg az a lehetőség vonzotta, hogy talán megnyílik Ben Blower szája s elmond egyet kettőt mozgalmas életének eseményeiből, melyekről legendák keringtek a Mississipp mentén.

Az idegen finom szivarokat hozatott s a hajószakácsnál megrendelt

egy négyfogásos vacsorát Lafittevel és Madeirával. Izelitőnek a hajósuhan pompás sherryt hordott körül.

— Még jó — kezdte az idegen, mikor a kazán mellett egy lócán elhelyezkedtek, — hogy itt északon estem a vízbe. Ha a mi texasi mocsaraink valamelyikébe pottyantam volna, most már alligátorok lakmározának a lábamszárából.

— Hm, ön tehát texasi — kérdezte Ben s közben úgy tekintett az idegenre, mintha az állítás valódiságában a legnagyobb mértékben kételkednék. — A ruházata igaz, hogy délies, de a kiejtése és arcának szabása után inkább yankeenek gondoltam volna.

Az idegent kissé kellemetlenül látszott érinteni ez a megjegyzés. Mindazonáltal nevetve töltött az odanyújtott poharakba s így szólt:

— A látszat gyakran csal, öregem. Én délen születtem s egész életemben nem voltam az északi államokban. Ez a legelső utam felfelé a Mississippin s kendnek köszönhetem, ha egyáltalán meglátom a yankeék szép hazáját. Nos hát, hurrá a megmentőm!

A poharak összecsendültek s háromszoros hurrá remegtette meg a General Grand kazánházának páncélozott deszkafalait.

— Te, Ben — szólt most Jack, a vörös hajú kentuckii matróz, aki az öreg jókedvét felhasználva, megakarta oldani a nyelvét — ha jól emlékszem, te már húztál ki egyszer egy embert itt Nachez közelében a Mississippiből . . .

— Legutoljára mult ősszel húztam ki egyet — felelt Ben. — Talán olvastátok az ujságban. A dolog akkor nagy port vert fel, mert akkor egy sikkasztót és gyilkost halásztam ki a folyamból, aki a sheriff elől a hajóról a vízbe ugrott s uszva akart menekülni. Azóta még mindig szárítgatják őkelmét a san-lousi fogházban . . .

— Ám jó, hát elmondom — szólt Ben s a poharak még egyszer körüljártak, hogy azután egészen üresen kerüljenek vissza a hirtelenében a lóca elé ráncigált asztal lapjára.

— Akkorjában — kezdte Ben Blower általános figyelem közben — még a „Minesottá“-n voltam matróz. Hej, az volt ám a hajó! Két hatalmas, hófehér kéménye úgy meredt a levegőbe, mint két templomtorony, két fedélzete mindig tele volt a legelegánsabb, leguriasabb utasokkal.

A kajüt utasok közt volt egy bizonyos mr. San Green, egy new-orleansi dús gazdag bankár, akiről, noha sohasem beszéltem vele, tudtam, hogy ki, mert üzleti ügyekben gyakran megtette a Minesottán az utat New Orleans és San-Louis közt. Ez a mr. San Green cseppet sem volt rokonszenves ember. Sápadt, már ősszel vegyes vörös szakállal körített arcába két kicsiny, ravasz, nyugtalanul villogó szem égett. Ha valaki hosszabban nézte, akkor szemmel láthatólag nyugtalanná lett s igyekezett félrevonulni. Szóval egészen az olyan ember benyomását keltette, akinek rejteni valója és nyugtalan lelkiismerete van. Azonfelül úgy öltöz-

ködött, mint a hirtelen és váratlanul meggazdagodott emberek szoktak: rikítóan és feltűnően. Mellénye gombján ujjnyi vastag aranyláncot viselt s minden ujján volt két-három gyűrű. A gazdagságáról és üzleti szerencséről mesék jártak szájról-szájra s annyi bizonyos, hogy New-Orleansban az övé volt a legszebb, fejedelmi pompával berendezett palota.

Mr. Green a hajón rendszerint elkerülte a többi utas társaságát s vagy kajütjében tartózkodott, vagy pedig a fedélzeten keresett magának egy félreeső zugot.

Különös egyébiránt, hogy Green, mint később hallottam, New-Orleansban gyakran és szívesen megfordult nagyobb társaságokban is s csak a hajón vagy vonaton, ahol idegenektől kellett tartania, bujt el ezek elől, mintha attól tartana, hogy egyszer csak találkozik valakivel, akivel találkoznia nem tanácsos.

Hajónk tehát förtelmes időben indult el New-Orleansból s a rossz idő csak nem akart alábbhagyni.

Woodvillenél egy fiatal, rokonszenves utas szállt a hajóra, aki miután podgyászát a megváltott kajütbe elhelyezte, nyomban be ment a társalgóterembe s elvegyült a többi utas közé, mintha valakit keresne. Fáradozása sikertelen lehetett, mert csakhamar megjelent az étteremben, majd a játékteremben, sőt egyszer körüljárta mind a két néptelen fedélzetet is. Azután visszavonult s aznap többé nem láttam.

A rákövetkező nap ugyanabban a szürke egyformaságban telt el. Az idő rosszabb volt, mint valaha s az útasok a társalgóteremben zenével és olvasással igyekeztek elűzni az unalmat. Délután a fedélzeten megjelent mr. Green, de a szakadó eső elől csakhamar újra visszavonult kajütjébe.

Este azonban történt valami, ami kíváncsiságomat a legnagyobb mértékben felkeltette s ami kiindulópontja lett a rákövetkező eseményeknek.

Szolgálatban voltam s a kapitány parancsára a fedélzeten kellett tartózkodnom, ami a hatalmas szélviharban, mely időközönként még egy-egy hideg záporzuhanyt is hozott, nem volt kellemes multság. A fedélzeten teljes sötétség volt s csak alattam csillogtak a kivilágított apró hajóablakok. Az volt a dolgom, hogy erős lámparefektor segítségével a megáradt folyam vizét kémleljem s ha a folyamban uszkáló hatalmas fatörzsek közül egyik másik talán veszedelmes közelségébe jutna a hajónak, erre még jókor figyelmeztessem a kormányost.

Egész közvetlenül a társalgóteremből a folyosóra nyíló ajtó felett álltam, mikor az ajtó hirtelen kinyílt s a kiáradó fényben mr. Green láttam kilépni, kit nyomon követett a Woodvillenél hajóra szállt fiatalember. Green menekülni látszott, de a fiatalember vállára tette kezét s így szólt:

— Csak lassabban, Grün Sámuel, hát végre mégis rádakadtam.

— Uram — szólt mr. Green — már mondtam önnek, hogy én Green

vagyok, nem Grün s hogy nincs szerencsém ismerni önt!

— Ohó, uram, engem nem lehet megcsalni. Én nem hiába hagytam el az óvilágot s nem hiába fordítottam három teljes évet családom megrontójának felkutatására. — Én jól tudom, hogy Grün Sámuel berlini bankár, aki társa volt apámnak, s aki ez utóbbit kifosztotta minden vagyonából, mindenét ellopta s végül oka lett szegény apám öngyilkosságának — hogy ez a Grün Sámuel Amerikába szökött s a lopott pénzzel nyolc évvel ezelőtt új bankházat nyitott San-Louisban, ahol most San Green név alatt mint közbeccsülésnek örvendő milliomos él. — Láthatja, hogy mindent tudok s hogy most nem menekül el előlem.

Néhány percnyi csend következett, azután Green hangját hallottam. Halkan, kissé rekedten, s ezuttal németül beszélt, amit azonban megértettem, mert tudok németül.

— Dehát mit akar tulajdonképpen, Bleier ur?

— Semmi egyebet — volt rá a válasz — mint azt a háromezrezer márkát, melyet ön ellopott atyámtól s mellyel megszökött. Az sem miattam kell, mert én megélek a munkám után, hanem szegény özvegy anyámnak és hugomnak, akiket ez a pénz joggal megillet.

Megint néhány másodpercnyi csend következett, mely alatt csak a gép zakatolása és a szél füttyülése hallatszott.

Azután megszólalt mr. Green.

— Hiszen egyezkedhetnénk, Bleier ur. Én hajlandó vagyok mindenre. De ne itt, ahol valaki esetleg hallhat bennünket. Jöjjön kissé hátrább, a hajó fara felé, ott háboríthatatlanul beszélgethetünk.

A fiatalember gyanútlanul ráállt s néhány lépést tett előre. Mr. Green nyomon követte, aztán kétségbeesett erővel meglökte a fiatalembert. Tompa zuhanást hallottam a vízben s mire letekinttem a folyosóra, azon csak egy férfi állt: mr. Green.

Egy pillanatig kövé meredtem, kábultan álltam, a következő másodpercben azonban már rá akartam ugrani mr. Greenre, aki sietve leereszkedett a hajó belsejébe s kajütjébe vonult. Valami megmagyarázhatatlan előérzet azonban azt súgta, hogy várjak még s egyelőre ne tegyek semmit. Reflektorommal mindazonáltal rávilágítottam a folyamra s láttam, hogy a vízbe dobott fiatalember gyorsan és biztosan uszik a part felé.

Tudtam, hogy a Missisipi balpartjának ez a része sűrűn betelepített terület s hogy minden községben van táviróállomás, sőt a part mentén vasút is halad.

Erre alapítottam tervemet.

Rögtön felmentem a parancsnoki hidra s jelentést tettem a kapitánynak a történetekről, elmondván neki tervemet is, melyet helyeselt.

A legközelebbi állomásról telefo-

non beszéltem Black River község seriffjével, amely község közelében a gaztett történt s tudattam vele, hogy a Minesotta másnap reggeli hét órakor Machezben lesz s várni fog mindaddig, míg ő és a merénylet áldozata, aki bizonyára fel fogja keresni, a fedélzetre nem jő.

Másnap reggel hét órakor csakugyan Machezben voltunk. A Minesotta ki volt kötve a hajóhidhoz s az utasok nem csekély bámulatára ott másfél óráig vesztegelt. Türelmetlenkedésüket a kapitány avval szerelte le, hogy a gép elromlott s azt most javítják.

Később feljött a kajütből mr. Green is, hogy a késedelem okáról tudakozódjék.

Egyszerre azonban ijedten felkiáltott s megfordult, hogy visszaszásson kajütjébe. A hajóhidon át mr. Bleier, kit előző este a Missisippibe dobott s kit halottnak hitt tartott a hajónak két izmos férfi kíséretében.

Utját álltam Greennek, aki látván, hogy nincs menekülés, hatalmas szökkenéssel átugrott a korláton s belevetette magát a folyamba. Én persze utána s miután ellenkezését néhány izmos ökölcsapással megtörtem, szerencsésen fel is hoztam a hajóra s átadtam mr. Bleiernek és a sheriffnek.

Mr. Sam Green most ül, Bleier pedig visszkapott pénzével hazautazott Berlinbe.

*

Ebben a pillanatban jelentette a hajószakács, hogy a vacsora elkészült s az egész társaság bevonult a General Grant fényesen berendezett éttermébe.

Szárnyszegetten.

Napsugaras kikeletről

Nem lesz többé soha álmom.

Nem repülök soha többé

Égre törő büszke szárnyon.

Nem tekintek a magasból

Gunykakajjal, szerte-széjjel.

Álmairól rég lemondtam

Szakitok a dicsőséggel.

Már a dalt is elfeledtem,

Melynek szárnyán nevedtem,

Régi nóták... édes álmok

Én a földre visszaszálok

Megtörötten, szárnyszegetten.

Ifj. Issekutz Gergely.

100

darab névjegy, egy soros 70 fillér.
finomabb papíron 1 kor. és feljebb

Kálmán J. Sándor

könyvnyomdaintézetében Szentés